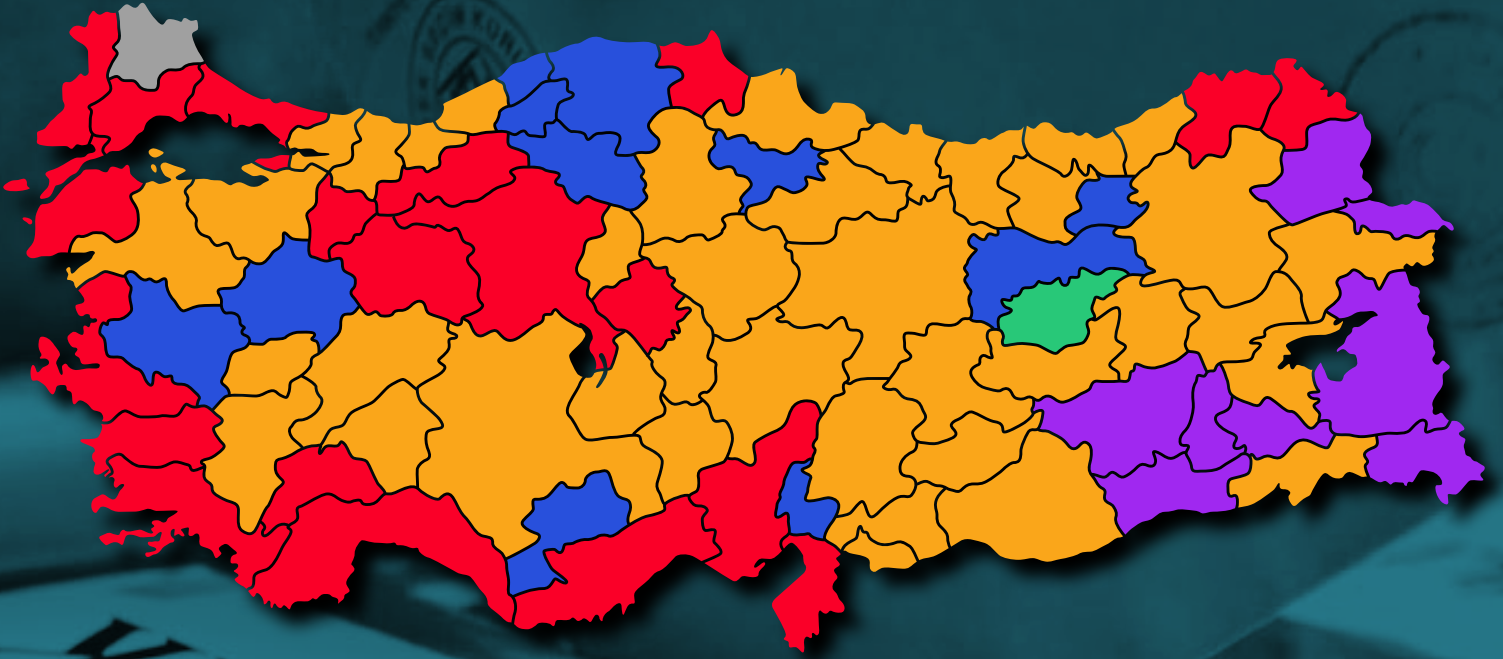

SEÇİM 2019

İÇ POLİTİKA 4

İstanbul'da neler oluyor?

Erdoğan vs İmamoğlu mu?

Alt tarafı bir koltuk

Ulusalçılar kazanabilir mi?

**Hukuka aykırılığın
psikopatolojisi**

**Kaldırım taşı mı, kreş mi: Kadınlar
belediyelerden ne bekler?**

Mızıkçılık sadece çocukken affedilir

Batı Erdoğan'ı gözden çıkarır mı?

İki parti kanka olmuş. Ne yapak inanak mı panpa?

**AKP'lilerin saati, hamaseti,
hakareti**

**Bir aile ko-medyası: Orada hiç utanan
var mı?**

**HDP'nin yerel seçim politikası neden
yanlış?**

**Kayyum zararlısına karşı nasıl
korunulur?**

**Mesele gırvat mı canım
şimdi?**

Murdar neydi?

HDP alıngan olabilir mi?

Erdoğan'a başkanlık yaramadı

Türkiye tarihinin belki de en kritik seçimini geride bıraktık. 16 Nisan 2017 referandumuyla başlayan, 24 Haziran 2018 seçimiyle devam eden süreçte 31 Mart 2019 seçimleriyle önemli bir eşik daha aşılmış oldu. Hem referandum ve genel seçim, hem de yerel seçim, rejim değişikliğinden yeni devlet kuruluşuna kadar farklı adlandırmalar altında hararetli tartışmalara yol açtı. Gazete Duvar olarak yaşanan sürecin bu kritik dönemecinden önceki tartışmalara alabildiğine geniş çerçevede katılım sağlamaya çalıştık. Hem Gazete Duvar'ın yazarları hem de Forum sayfalarına katkıda bulunan dostlar tartışmalara aktif olarak katıldı. Seçimler geride kaldı. Sıradan bir seçim olmaması hasebiyle, seçim öncesinde ve

hemen sonrasındaki tartışmalara ilişkin ürettiğimiz içerikleri bir araya toplamaya karar verdik. Maksudumuz çok basit: internet içerik sunma konusunda sağladığı yeni imkanların yanı sıra, içeriklerin arşivlenmesi ve okurun bu arşive ulaşması bakımından önemli güçlükler getiriyor. Günde 200 kadar içeriğin girildiği bir sitede, eski metinleri derli toplu bir şekilde bulabilmek hayli zahmetli olabiliyor. Biz de bu güçlüğü aşmak için seçim dönemindeki tartışmaları birkaç kategori altında ve e-kitap ya da e-dergi denilebilecek biçiminde bir araya getirdik. Her zaman dediğimiz gibi: Gayret bizden taktir okurdan. İşe yaraması umuduyla herkese iyi okumalar...

© 2019 Gazete Duvar

Yayın Tarihi: Nisan 2019

Genel Yayın Yönetmeni: Ali Duran Topuz

Yayına Hazırlayan: Cennet Sepetci

Kapak Tasarım: Ersan Uğur Gör

AND Gazetecilik ve Yayıncılık, San. ve Tic. A.Ş. adına Yayın Sahibi: Vedat Zencir

İcra Kurulu Başkanı ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Ömer Araz

Katkıda Bulunanlar: Tuba Torun, Gülgün Türkoğlu, Funda Cantek, Hakkı Yırtıcı, İlhan Uzel, Sevilay Çelenk, Metin Yeğin

Yönetim Yeri: Maslak Mahallesi Ahi Evran Cad. Nazmi Akbacı İş Merkezi 233-234 Sarıyer/İstanbul Santral

(212) 3463601, Faks (212) 3463635

E-mail: info@gazeteduvar.com.tr

Seçim 2019 İç Politika'da yayımlanan yazı, haber ve fotoğrafların her türlü telif hakkı AND Gazetecilik ve Yayıncılık Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye aittir. İzin alınmadan, kaynak gösterilmeden ve link verilmeden ıktibas edilemez

İstanbul'da neler oluyor?

AKP zaman kazanmaya çalışarak, insanları yıldırma ve alıştıma politikası izleyerek, adım adım halkayı genişletmeye çalışıyor. Önce tüm ilçelerde geçersiz oyları saydırma konusunda diretti, önce saydırdı, sonra kararları yaptığı işleme uygun hale getirdi. Aradaki fark kapanmayınca, şimdilik ikinci halkaya geçti; tüm ilçelerde tüm oyları saydırmak.

TUBA TORUN

Herkes doğal olarak İstanbul'da neler olduğunu merak ediyor. Hem sahada hem de hukuki olarak şu ana kadar neler olup bittiğini kısaca açıklayayım. Hoş, gündem saat başı değişiyor, sürekli yeni bir karar, yeni bir açıklama geliyor. Siz bu satırları okurken tablo bayağı bir değişebilir, bahar gelmiş bile olabilir.

Hepimizin bildiği üzere, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı seçimini Millet İttifakı Adayı Sayın Ekrem İmamoğlu, 4 milyon 145 bin 910 oy alan Binali Yıldırım'a 23 bin 287 oy fark atarak 4 milyon 169 bin 197 oyla kazanmıştır. Bu durum adayların almış olduğu oyları tespit eden İl Seçim Kurulu'nda asılı birleştirme tutanağı ile apaçık ispatlıdır.

Diğer bir deyişle, Sayın Ekrem İmamoğlu İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı olarak seçilmiş kişidir. 2972 Sayılı Mahalli İdareler İle Mahalli Muhtarlıkları Ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun'un "Belediye Başkanlıklarına Seçilenlerin Tespiti" başlıklı 22'nci maddesi şöyle der:

"Büyükşehir belediye başkanı seçimlerine ilişkin ilçe birleştirme tutanakları ilçelerden il seçim kuruluna gönderilir. İl seçim kurulu tarafından bu tutanaklar birleştirilerek en çok oy alan aday, büyükşehir belediye başkanlığına seçilmiş olur."

Yani Sayın Ekrem İmamoğlu seçilmişliğinin yasal dayanağını bahsi geçen yasanın açık hükmünden alır, mazbatadan değil. Hukuki dille ifade edersek burada kurucu olan "en çok oy alarak seçilmek"tir. Mazbata yalnızca bir tespittir. Gerekirse iptal edilir. Nüfus cüzdanı gibi düşünün. Bir bebeğin var olması doğmasına bağlıdır, kimlik kartına değil. "Mazbata" kelimesi Osmanlıcadan gelir ve "tutanak, kayıt defteri" anlamına gelir. Anlam itibarıyla de İl Seçim Kurulu Birleştirme Tutanağı bir nevi mazbata demektir.

Sayın İmamoğlu'nun seçilmiş belediye başkanı olduğu hukuki olarak da ortada iken, aslında mazbatasının derhal teslimi gerekir. İtirazların varlığı mazbatanın verilmesine engel değildir. İtirazlar neticesinde sonuç değişirse, mazbatanın iptali de mümkündür. Yanlış anlaşılmasın, bu talebimiz mazbata fetişistliğimizden değil, haksız uygulamayı göze sokmak istememizdir. Nitekim, 2014 yerel seçimlerinde 5 Nisan tarihinde yapılan seçimlerden dört gün sonra, Mansur Yavaş adına

itirazlar olmasına rağmen Melih Gökçek'e mazbatasını verilmiştir. Söz konusu muhalefet olduğunda nedense her türlü uygulama tam tersine doğru işlemektedir.

Öyle ki; bu seçimlerde YSK'nın kendi verdiği kararlar üzerinde nasıl tepindiğine anbean şahit olduk. Örneğin; 2014 yılında Mansur Yavaş'ın 30 bin farkla kaybettiği seçimlerde CHP'nin yapmış olduğu oyların tekrar sayılması ve diğer talepleri içeren itirazlar YSK tarafından;

* İtiraz ve şikâyetlerde delil ve gerekçe gösterilmesi kanuni bir zorunluluk olduğundan, hak arama hürriyetine müdahale olarak değerlendirilmesinin yasal dayanağı bulunmadığı,

* Delil ve gerekçe gösterilmeyen itirazların da incelenmesi usulünün benimsenmiş olması halinde seçimlerin kesinleştirilmesi uzun süreye yayılabileceğinden, bu sürecin uzaması durumunda seçimi yöneten kurullara karşı güvensizlik oluşmasının kaçınılmaz olduğu,

* Sandık kurulu başkanının, sandık kurulunun siyasi partili üyesinin huzurunda bu denli yanlış davranmaya cesaret edemeyeceği,

* Sandık kurullarında siyasi partilerin bildirdikleri üyelerin görev yapması ve sandık sonuç tutanaklarında imzalarının bulunması ve yine siyasi partilerin müşahitlerinin ve oy verme yerinde hazır bulunanların huzurunda oyların sayım ve dökümünün yapılmış olması, oy pusulaları ve zarflardaki geçersizlik durumunun sandık başında denetlendiğinin kabul edilmesinin gerektiği,

gibi son derece kendinden emin gerekçelerle reddedilmişken, şu anda bu gerekçelerin hiçbiri yokmuş gibi davranarak geçersiz oyların ve hatta tüm oyların sayılmasına karar vermiştir!

İnsanın inanası gelmiyor. Anayasal, tarafsız ve bağımsız olmakla yükümlü bir denetim organı olan Yüksek Seçim Kurulu'nun hem kanunu hem kendi vermiş olduğu kararları bu derece ezip geçerek karar veriyor olması inanılır gibi değil. AKP iktidara geldiğinden beri her yanda "Biz yaptık oldu"culuk hakim ve yargı da, Meclis de, Anayasa da saf dışı!

Peki YSK'nın en uç ihtimalde görevini kötüye kullanması durumunda başvurulacak yollar yok mu? Var. Fakat o kısma bu yazıda girmeyeceğim izninizle.

Seçim günü, tuhaf, çok sakindi ortalık. Bir şey var, dedim, hayra alamet bir şey. Biliyordum, bu sakinlik bıkmışlıktan, umutsuzluktan ... Hani şafaktan önceki zifir karanlık gibi ya da en umutsuz anlarımızda bir şey oluverir de can gelir ya üstümüze, heh işte öyle bir şey... Bu kadar umutsuzluk, hareketsizlik fizik kurallarına aykırı. Muhakkak bir şey olur. Oldu da. Oy verme işleminin bittiği an itibariyle içime baharlı bir his oturdu. Her yerde “Kazandık, siz bana güvenin” deyip durdum içim içime sığmaz bir halde. Sonrasında da bir an olsun kazandığımızdan şüpheye düşmedim.

İşin pratik kısmına geçelim, günlerdir neler oluyor, AKP ne yapmaya çalışıyor?

Günlerdir insanlar oyların başında nöbet tutuyor, herkesin işi gücü aksadı, millet fena halde gerildi, kendilerine/iradelerine büyük saygısızlık yapılmış gibi hissediyorlar, AKP'nin kendi seçmeni bile iktidara sinirlenmiş durumda, hatta AKP adına utanıyorlar. Sağımdan solumdan “Çok uzattılar, yaptıkları haksızlık” yorumları duyuyorum. Ekrem Bey, her geçen gün daha çok seviyor. “Ben oy çalmam ama iyi gönül çalarım” dedi, hepimizin gönlünü bir kez daha çaldı. Kendinden emin, başkanlığından emin, insanlarla haşır neşir, ziyaretlerini yapıyor, halkla diyalog halinde, sakince tabloyu izliyor, “Bugün de kazandık” diyor, gülümsüyor. Israrla “Sevgi kazanacak” diyor. Hatta bugün Sabahattin Ali'nin ‘Canım Aliye, Ruhum Filiz’ kitabından bir alıntı yaptı:

“Dünyada hayatın bir tek manası varsa o da sevmektir. Hatta mukabele edilmesini bile beklemeden sadece sevmek. Başka bir insanı bahtiyar edebilmek, kendinin bahtiyar edebilmekten daha güç fakat daha insancadır. Bugün böyle düşünenlere saf hatta enayi derler. Fakat ne derlerse desinler, biz kalbimizin ve kafamızın doğru bulduğu şeyleri etrafın ne dediğine bakmaksızın yapmalıyız.”

AKP zaman kazanmaya çalışarak, insanları yıldırma ve alıştırmaya politikası izleyerek, adım adım halkayı genişletmeye çalışıyor. Önce tüm ilçelerde geçersiz oyları saydırma konusunda diretti, önce saydırdı, sonra kararları yaptığı işleme uygun hale getirdi. Aradaki fark kapanmayınca, şimdilik ikinci halkaya geçti; tüm ilçelerde tüm oyları saydırmak. Bunlar ilk andan itibaren beklediğimiz hamlelerdi açıkçası. Bu hamlelere ilişkin tüm itirazlar yapıldı. Şimdilik YSK'dan tüm oyların sayımı

talebine ilişkin bir karar çıkmadı, umarız hukuka uygun bir karar çıkar, umarız siz bu satırları okurken YSK'yı tüm baskılara rağmen verdiği hukuka uygun karar sebebiyle bir yandan kutlarsınız.

Üçüncü halkanın ne olduğunu ise söylemeyeceğim; fakat siz tahmin ediyorsunuzdur. Söylemeyeceğim; çünkü öyle bir şey olmayacak. Hukuki olarak gerçekleşmesi zaten mümkün olmayan bir ihtimal. Hukukun -sıkça yapıldığı üzere- ayaklar altına alınmasıyla da gerçekleşecek bir ihtimal değil; çünkü kazananın kim olduğunu halk çok iyi biliyor. AKP seçmeninin kendisi dahi kabul etmiş durumda. Oyların sayıldığı her bir gün, Sayın İmamoğlu'nun başkanlığı, halkın gözünde tekrar meşrulaşıyor. Eğer AKP'nin azıcık da olsa siyasi bir öngörüsü var ise, bu üçüncü halkaya geçmesi durumunda nasıl bir çöküşle karşı karşıya kalacağını hesap ediyordur.

Seçim günü, tuhaf, çok sakindi ortalık. Bir şey var, dedim, hayra alamet bir şey. Biliyordum, bu sakinlik bıkmışlıktan, umutsuzluktan... Hani şafaktan önceki zifir karanlık gibi ya da en umutsuz anlarımızda bir şey oluverir de can gelir ya üstümüze, heh işte öyle bir şey... Bu kadar umutsuzluk, hareketsizlik fizik kurallarına aykırı. Muhakkak bir şey olur. Oldu da. Oy verme işleminin bittiği an itibariyle içime baharlı bir his oturdu. Her yerde “Kazandık, siz bana güvenin” deyip durdum içim içime sığmaz bir halde. Sonrasında da bir an olsun kazandığımızdan şüpheye düşmedim. Şu an halen kazandığımızı biliyorum. Demokrasinin, eşitliğin, özgürlüğün, adaletin ve sevginin kazandığını biliyorum. İçimizdeki baharı elbet kutlayacağız. Bize vakti gelmiş ve de geçmekte olan baharımızı kutlamayı çok görenlere de kızmayacağız. Varsın bize “enayi” desinler. Bu kötü hislerle artık vakit kaybetmeyeceğiz. Biz artık şarkı söyleyeceğiz...

Hukuka aykırılığın psikopatolojisi

AKP “tam kanunsuzluk” olduğu iddiasıyla seçimin iptali talebinde bulundu. Fakat bu tam kanunsuzluk iddiasının da altını doldurabilmiş değiller. Dayanaksız, delilsiz bir ‘sahte seçmen’ iddiası. YSK, geçmişte bu tarz iddiaları defalarca reddetmiş. Bu defa da umarım aynısını yapar ve ‘hukuka uygun’ bir karar vermiş olur.

TUBA TORUN

Kaç zaman oldu, yazılarımızı “siz bu satırları okuduğunuzda umalım ki şöyle olmuş olur” girişleriyle yazıyoruz. Vaziyet o derece askıda, belirsiz; herkes o derece merakla beklemede.

‘Normal şartlarda’ artık pazartesi günü mazbatanın Sayın Ekrem İmamoğlu’na verilmesi gerekiyor. Esasında çoktan verilmiş olması gerekirdi. Zira, ‘hukuk’ bunu söylüyor. Aslında ‘kanun’ da bunu söylüyor. Şimdi soruyorsunuz haklı olarak “Hukuk ile kanun farklı şeyler mi ki?”

Evet, farklı şeyler. Bugün üstadımız Fikret İlkiz’in bir röportajına denk geldim, o kadar güzel bir

cümle sarf etmiş ki, şöyle diyor: “Diktatörlüklere baktığınızda yapılan her şey kanuna uygundur, lakin hukuka aykırıdır”.

Hukuk çok daha geniş, çok daha felsefi bir kavram. Toplum düzenleyen kurallar bütünü olmanın ötesinde; kuralları, kanunları ve hakları konu alan bir sosyal bilim dalı. Hukuk, somut olanın ötesinde; adaleti, barışı ve güvenliği içeren soyut bir alan.

Kanunlar insan eliyle yapılır ve bu ellerin kime ait olduğu kanunun ruhunu belirler. Oysa hukuk kanunların üzerindedir. Dolayısıyla kanunlar hukuka aykırı olabilir.

AKP yıllar yılı, yasaları kendine göre yontarak varlığını meşru bir zemine oturtmaya çalıştı. Örneğin, Anayasa'ya hareket alanlarını genişletecek ve ellerini rahatlatacak bir hüküm sıkıştırdı. Tuttu bu hükme dayanarak aslında 'hukuka aykırı' bir karar verdi. Sonra dedi ki, "Bakın bu yasada var!" Kısaca hukuka aykırı kararlarla yasal adımlar attı. Ne yazık ki, bir kısmı yasal bile değildi.

Mazbata konusunu bu bakımdan inceleyecek olursak; AKP'nin yapmış olduğu olağanüstü itiraz tam olarak işi kanununa uydurmaya çalışmaktır. Kendileri "tam kanunsuzluk" olduğu iddiasıyla seçimin iptali talebinde bulundular. Fakat bu tam kanunsuzluk iddiasının da altını doldurabilmiş değiller. Dayanaksız, delilsiz bir 'sahte seçmen' iddiası. YSK, geçmişte bu tarz iddiaları defalarca reddetmiş. Bu defa da umarım aynısını yapar ve 'hukuka uygun' bir karar vermiş olur.

Bununla birlikte, kanunlar, kişiye yahut duruma göre uygulanmaz. Tektir ve herkese eşit şekilde uygulanır. Demokrasi de tektir. Kişiye yahut duruma göre demokrasi olmaz. 14 bin oyla da olsa kazanmak kazanmaktır, bunu en iyi kendilerinin bilmesi gerekir oysa ki. Bu yazı yazılırken Maltepe'deki sayımlar tekrar durmuş durumda, 400 sandık üçüncü kez sayılacak. Bitmeyen bir sayım sürecine soktular insanları. Sandığa ve halkın iradesine saygısızlık konusunda ısrarcı bir tutum sergiliyorlar. Diğer yandan, AKP'li Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın geçmişte 'sandığa' ilişkin çok fazla açıklaması var. Örneğin, 22 Haziran 2014 tarihli bir söylemi var ki, şimdiki tutumuyla geçmişini resmen baştan aşağı yalanlıyor, şöyle demiş:

"Şunu unutmayın; demokrasi, sandıkta başlar ve sandıkta tecelli eder. Her zaman ifade ediyorum; sandık, namustur. Bir siyasi parti, sandıklara sahip çıkamıyorsa, sandıkları gözetim altında tutamıyorsa, vatandaşın verdiği oyun sandıkta kaybolmasına, çalınmasına göz yumuyorsa, o siyasi parti daha en baştan kaybetmiştir. Bizi diğer tüm siyasi hareketlerden farklı kılan, sandığa gösterdiğimiz özen ve ehemmiyettir".

3 Haziran 2014 tarihli bir konuşmasında 17-25 Aralık operasyonunun ardından darbeci zihniyete karşı söyledikleri de favorilerimden:

"Kendi elit zümrelerinin tekrar iktidara gelebilmesi için kaybettikleri o vesayeti tekrar kazanabilmek için kan akıtmaktan dahi çekinmeyecek kadar insaflarını, vicdanlarını, akıl ve mantıklarını yitirmişlerdir. Hukuk, demokrasi, sandık, milli irade umurlarında dahi değildir. Mevcut hükümetin git-

mesi, gitmiyorsa bile boyun eğmesi dışında hiçbir sonuç onları tatmin etmeyecek. Demokrasi sandık değildir veya demokrasi sadece sandık değildir mantığını değerli kardeşlerim ben kabul etmiyorum. Kim bu ifadeyi kullanırsa kullansın kabul etmiyorum. Demokrasi sandıktan geçer. Öyle veya böyle sandıktan geçer. Adama sorarlar, 'Demokrasi sandık değilse nedir, bunu bana anlat' derler. O zaman ne diyeceksin? Sandıktan gitmeyeceksin nereden gideceksin? Ha o zaman şuradan gidersin; dağda eli silahlı olanlarla mezrayı basarsın, gelir şehirdekileri tehdit edersin; ondan sonrada dersin ki, 'Bak her ne kadar sandık önünü getiriliyorsa da bilesiniz ki sadece sandık değildir bak silahımız ensenizedir.' Buna mı evet diyeceğiz? Sadece sandıktır, halkın iradesini birileri ipotek alma girişimine girmesin. Bırakın halk kendi iradesini rahat kullansın".

24 Ocak 2019'da "Demokrasinin mücadelesini verenlerin, dünyada demokrasi mücadelesi verenlerin yanında ve sandıkta çıkanların yanında olması gerekir" demiş.

22 Haziran 2014'te; "Demokrasi, sandıkta başlar ve sandıkta tecelli eder. Her zaman ifade ediyorum; sandık, namustur" demiş.

Demiş de demiş. Güzel söylemiş. Peki şimdi niçin bu dedikleriyle çelişiyor? Sandıktan çıkamı kabul etmiyor? Genel seçimlerde seçmen sayısı 172 bin olan Büyükçekmece'nin yerel seçimlerde seçmen sayısı 174 bin olmuş ve bunların yaklaşık üçte biri ilk kez oy kullanıyor. Artış son derece doğal bir artışken, AKP'nin 21 bin sahte seçmen iddiası neye dayanıyor? Dayanaksız, delilsiz iddialarla koskoca bir seçimin, sırf sandıkta kaybettiler diye, iptalini istemek ne kadar demokrasi?

Neyse ki, tüm bunların cevabını halk da biliyor artık. Bu kez her şey halkın gözünün önünde cereyan etti, tüm görüntüler daha bir netleşti. Artık halk, 'Duyduğuma değil, gördüğüme inanırım' diyebilecek durumda.

Umarım YSK tüm bu curcunaya, 'kanuna uydurulmasının dahi mümkün olmayacağı tüm bu hukuksuzluğa' bir an evvel son verir de insanlar artık normalleşir.

Madem öyle, yazıyı yine Erdoğan'ın kendi sözüyle bitirerek bir ricada bulunalım: "Sandık demokrasinin namusudur. Başka yollara başvurup milletin huzurunu kaçırmayın".

Erdoğan vs İmamoğlu mu?

Türkiye'nin en büyük, en kalabalık, ekonomik açıdan en önemli ve belki de en güzel şehri İstanbul, değişim talep etti. Sentezi (Doğu-Batı), evrensel değerleri; kısacası bize hediye edileni; artık, bilinçli bir biçimde koruyup, derinleştireceğimize olan inancın bir sembolüdür Ekrem İmamoğlu. Çocukluk devri bitti, yapılacak çok iş var, altında ezileceğimiz denli ağır sorumluluklarımız var.

GÜLGÜN TÜRKÖĞLU

Önemli bir ameliyat olacaksak en iyi doktora ameliyat olmayı istememiz, çok önemli bir davamız varsa, iyi bir avukat araştırmamız normal bir davranıştır. Onları seçmeye çalışırız. Başkalarının onlarla ilgili anlattığı yetenek, algı yüksekliği, el becerisi öykülerinden etkilenerek, eğer şansımız varsa seçeriz. Bedelini ödemeye hazırızdır. Uygulamada farklar olabileceğinin, sözsüz kabulü arayışımızı normal kılar.

Oysa, hakim arayışı olmaz. Atanan bir hakimin, duruşunun sağlamlığına bakılır. Dünyanın en zengin en güçlü insanı bile, bir hakime yasal yollardan

ücret ödeyemez. Rüşvet vermek isteyen ise onurlu bir hakim istemez. 'Hak yerini bulsun' diye düşünense, her zaman yasalara uygun kararlar veren bir hakime denk gelmeyi arzu eder. Hakimin, öznel beceri ve algısından söz bile edilmez. Kendisine teslim olduğumuz şey sistemdir; güvenilir bir adalet sistemi devletin temelidir.

Orası devlet kapısıdır. Devlet, hakkımı koruyan, yüce bir devlettir. Henüz normun, düzenin, yasanın geçerli olmadığı amamlardaki haksızlık ve hukuksuzluğun, haramiliğin, yandaş olanın kayrılmasının geride bırakıldığı bir ispatıdır devlet.

Toplumlar bu aşamaya gelmeden önce, kahramanlar, kahramanlık öyküleri, öne çıkan bireyler vardır. Bir hukuk toplumunda, artık, kahramana ihtiyaç duyulmadığından söz eder felsefe. Hatta, bir hukuk toplumunda, düzeni bozmaya değiştirmeye çalışan birisinin, artık bir kahraman değil bir suçlu olduğundan söz edilir; yasa tesis edilmiştir zira. Kurulan düzen insan aklının ulaştığı en üst düzeydir, adalet 'çatı ilke' olarak en tepededir. Ak-sayan yönleri, demokratik yollarla giderilir, hatta demokrasi geliştirilmeye çalışılır: Ussal tutum, Külli akla katılım.

Cumhuriyet kurulumu neredeyse yüz yıl oldu. Ne yazık ki bizim hâlâ kahramanlara ihtiyacımız var. Sayın Erdoğan ile oluşturulmaya çalışılan kahraman imajı, aslında toplumun geriye gidişinin bir yansımasıydı. Çok partili rejime geçtiğimiz günlerden bu yana, kısmen de olsa, partiye güven yerine, lidere kahramanlık boyası sürmeye çalışan bir toplum olduk.

Uğrunda, bilinçli olarak savaşmadığımız, evrensel ilkelerle bezenmiş bir paket hediye edilmişti bize. Sayın Erdoğan, bu hediyeyi açıp içinde ne olduğuna bakmamızı sağladı. Bu anlamda, uyuyan bir devi uyandırdı. Üzerinde hiç düşünmediğimiz değerleri kaybetme riski karşısında, toplumun kenetlenmesine vesile oldu.

Artık, uygar araçlarla geriye dönüşün söz konusu olmadığı bu kavşakta, kendisine, Atatürk'ün sevdâ-lısı olduğu evrensel değerlerin uygulanabilmesindeki en önemli adımı gerçekleştirdiği için teşekkür etmeyi unutmamalı. Toplum, yirmi yıl öncesinden çok daha bilinçli bir biçimde "başka" dediğinin "kendi başkası" olduğunu idrak etmiştir. Din, dil, ırk, cinsiyet farkları evrensellik potasında erir. İşte, icraatları sayesinde, altında toplanan kalabalığın arttığı çatı. Gönülden teşekkürler.

Bir arenada, aslanın önüne atılan köleyi görünce, sağlıklı her ruh insanın tarafını tutar; ölümüne üzülür, zaferine sevinir. İnsan, ait olduğu kümeyi düşünebilen bir canlı. İnsanlık kümesini. Bir kedi için kedilik ve kediler tanımlı hâle gelemez. Ayrımın farkına varmak soyutlayabilmek insana tanınmış bir ayrıcalıktır. İnsan olmadan, kutsal aramak beyhüde bir çaba. Amma, "insanın en görünmeyen yanı kutsaldır" der Simone Weil. Beden kutsal değildir.

Köyde üretim ve tüketim bedenin ihtiyaçları çerçevesinde örgütlenir. Oysa şehirler, 'görünen-

de görünmeyen' uğruna, insanlık adına, birlikte onurlu bir biçimde yaşanan yerleşim alanlarıdır. Demokrasi, şehirde yaşamı başarabilmiş toplumlarda doruğa çıkıyor. Şehirler, yan yana yaşamanın değil, birlikte iyi yaşamanın başarıldığı yerlerdir, Aristoteles'e göre. Şehir, insan bedeninin ötesinde olanı tümeli/külliye anlayabildiğimizi, kısacası medeni olduğumuzu, barışçıl birlikteliklerde gösterebildiğimiz yaşam alanlarıdır. Din istismarcıları, adı gerçekte 'Yesrib' olan köyün adının, niçin 'Medine' olarak değiştirildiğini anlamaya çalışmalı. Medine şehir demektir, şehirde medeniyet beklenir. Medine vesikası 'gelin hepinizi tek renge boyayım' anlayışının değil 'hep birlikte, bir arada nasıl huzur içinde yaşarız' arayışının dışlaşmasıydı. Evrensel değerlerin, görünür kılınma çabasıydı.

Türkiye'nin en büyük, en kalabalık, ekonomik açıdan en önemli ve belki de en güzel şehri İstanbul, değişim talep etti. Sentezi (Doğu-Batı), evrensel değerleri; kısacası bize hediye edilen; artık, bilinçli bir biçimde koruyup, derinleştireceğimize olan inancın bir sembolüdür Ekrem İmamoğlu. Çocukluk devri bitti, yapılacak çok iş var, altında ezileceğimiz denli ağır sorumluluklarımız var. İmamoğlu bir kahraman değil. Aksine, artık bir kahramana ihtiyaç duyulmamasının, yetişkin toplumuna atılan adımın sembolü olmalı.

Geçtiğimiz hafta, sosyal medyada, köşe yazılarında; Green Book (Yeşil Rehber) filmindeki yolculuğu yaptığı hâlde, değil dönüşmek, bir nebze olsun değişmemiş insanların varlığını üzümlere izledik. Kemikleşmiş tutumlar önümüzdeki yolda en büyük tehlikelerden olsa gerek. Cumhuriyet Halk Partisi'nin sorumluluğu çok ağır. Daha ilk haftadan kendi altınızı oymaya başladınız: Mozart yayını yapılması ayrıştırıcı ve çiğ idi. İşte bu tek renge boyama sevdası, tehlikelidir. Ayrıca, bu müziği değerli bulup, herkese dinletmeye çalışan kişinin ruhunun, Mozart'ı iştmiş olduğu şüphelidir.

İstanbul, Ankara, Antalya, Adana gibi büyükşehirlerde zafer getiren oyların, partiye duyulan güven oyları değil, AKP'ye tepki oyları olduğu ortada. Gerçekte, İzmir bile, bu partinin icraatlarından tatmin olmuş değildir. CHP'den beklenen belediyeçilik anlayışı, Sayın Büyükerşen ile Eskişehir'de gerçekleşmiştir.

Atatürk bir önderdir. İmamoğlu, ona verilen liderlik görevini samimiyetini koruyarak sürdürebilir. Erdoğan, bir lider olarak başladığı politik yaşamını, partili bir başkan olarak tamamlıyor.

Kaldırım taşı mı, kreş mi: Kadınlar belediyelerden ne bekler?

Önümüzdeki yerel seçime doğru, yalnızca kaldırımlarında tökezlemeden yürüyeceğimiz değil, eğri büğrü de olsa sokaklarında özgürce dolaşabileceğimiz, kaderi hakkında söz sahibi olabileceğimiz, bizi güçlendirecek kadın dostu kentler talep etmeliyiz.

FUNDA CANTEK

Bizde belediyeçilik bir kamu hizmetinden çok bir gösterebilir. Asfıtlara, kaldırım taşlarına belediyenin adı işlenir. “Falanca okulun tadilatı, filanca konser salonunun tefrişatı belediyemiz tarafından yapılmıştır” pankartları asılır. Refüjlere renk renk çiçekler dikilir, çevre düzenlemeleri yapılır, parklara birbirine benzer plastik oyuncaklar, spor aletleri yerleştirilir. Bu göz boyamanın seçmen üzerinde olumlu etkisi olduğu da doğrudur. Misal, anean-

nemle ne zaman çarşıya çıksak, yeni asfaltlanmış yollara, parklardaki mevsim çiçeklerine, hortumla ağaç diplerini sulayan belediye işçilerine, çöp kamyonlarına bakıp “Başgan çalışıyor” derdi yahut “Adamlar yapmış”... Geç modernleşen, yoksul bir ülkenin evlatları olarak inşaata, kat kat yığılan betona, vızır vızır işleyen araçlara, granitin parlaklığına, metalin ışıltısına oldum olası meftunuzdur. Medeniyet seviyemizin göstergesidir bunlar.

Devletli kişilerin her fırsatta 3. Havalimanı'nı, Marmaray'ı, bir uçtan diğer uca uzanan TOKİ'leri, duble yolları, köprüleri ortaya sürmeleri bundan. Yıllardır görüntüyü kurtararak idare ediyorlar.

Aslına bakarsanız vatandaş olarak yerel yönetimlerimizden neler bekleyebileceğimizi çoğunlukla bilmiyoruz. Bazen bilmediğimiz için, bazen de ataletimizden, şikayet etmenin, söylenmenin çözüm peşinde koşmaktan daha kolay ve keyif verici olmasından dolayı talepkâr olmuyoruz. Belediyenin görev tanımı içinde akla gelmedik şeyler var. Meslek edindirmeden sağlıklı yaşamamıza, güvenliğimizi sağlamaktan bizi eğlendirmeye kadar birçok şey.

KADINLAR BELEDİYELERDEN NELER BEKLERLER?

Bir belediye, çoğu ev eksenli yaşayan veya hem evde hem iş yerinde emeği sömürülen, çocuk, hasta ve yaşlı bakımından sorumlu tutulan, çoğunluğunun herhangi bir kişisel geliri ve emeklilik hakkı olmayan, önemli kısmı şiddet gören, vatandaşlık haklarını bütünüyle kullanmaktan men edilen, mekânsal hareketliliği sınıfsal ve kültürel etkenlerle kısıtlı olan kadınlar için harekete geçmeye niyetli ise yasal mevzuatı ve bütçesi bunu yapmaya elveriyor. Nüfusu 100 binin üzerinde olan belediyeler sığınma evi açmak zorundalar mesela. Düzenli sağlık taramaları, ana-çocuk sağlığı ile ilgili uygulamalar gibi halk sağlığı çalışmaları yapmak zorundalar. Kadınların vatandaşlık haklarını öğrenmeleri, sosyal hayata katılmaları, kültürel birikimlerini arttırmaları, yeni beceriler edinmeleri de belediyelerin sorumluluk alanına giriyor. Eşitlik ve kadın birimleri olan az sayıda belediyenin kadın hemşehrileri ile daha yakın ilişki kurduğunu ve onların hayatlarını kolaylaştırdığını, cinsiyet eşitliği konusunda farkındalık düzeyini arttırdığını gözlemleyebiliyoruz. Eş başkanlık sistemi ile yönetilen belediyeler ile idari mekanizmasında kadınların da bulunduğu diğer belediyeler bu konuda daha başarılı oldular.

Özellikle hane içinde karşılıksız emek sarf eden, bakım sorumluluğunu tek başına üstlenen ve istihdam süreçlerine, sosyal hayata katılımında erkeklerle eşit şansa sahip olmayan kadınların güçlendiril-

meleri, özgürleştirilmeleri gerekiyor. İşte belediye burada devreye girmeli. Meslek edindirme kursları, istihdam imkanları, eğitim bursları, öğrenci yurtları, kreş ve evde bakım hizmetleri, kadının evden çıkmasını, şehirle/hayatla tanışmasını, dost olmasını sağlayabilecek. Ücretsiz olarak organize edilen kültür-sanat faaliyetleri, spor tesisleri, parklar, turistik geziler her sınıftan kadına, zorunlu haller dışında da dışarı çıkabilme imkanı verecek ve farklı bir dünyanın kapısını açacak.

Tüm bu uygulamaların layıkıyla yapıldığı, yerel birimlerde eşit temsilin sağlandığı, temel ihtiyaçların karşılandığı, kadınların yüklerinin büyük bir kısmının yerel yönetimlerce üstlenildiği, yaşaması kolay, güvenli ve keyifli kentlere kadın dostu kent deniyor. Kadın dostu kent deyince ilk akla gelen her ne kadar aydınlatılmış caddeler ve çocuklu, engelli ve yaşlı kadınlar için kullanışlı kaldırımlar vb. gibi fiziki çevreye ilişkin düzenlemeler olsa da, dostluğun asıl göstergesi, kentte hem özgürce, hem de bir arada yaşama kültürünün hakim olması. Kent mekanının vadettiği özgürlükten, kendiliğın inşası için sunduğu imkanlardan eşit biçimde yararlanabilmek. Ötesi, kentin yönetimine ortak olabilmek. Bunlar olduktan sonra zaten o caddeleri rahatça ve güvenle adımlamak asıl ve ilk akla gelen beklentimiz olmaktan çıkacak.

5393 Sayılı Belediyeler Kanunu'nun 13'üncü maddesi, Hemşehri Hukuku'nu düzenler. Belediyelere vergisini, harcını ödeyen, belediyelerin koyduğu kurallara riayet eden hemşehriler, onların da üzerlerine düşen görevleri yerine getirmelerini beklemeliler. Belediyemizle hukukumuz çok zayıf ve yerel haklarımız konusundaki farkındalığımız çok sınırlı olduğundan uluslararası mevzuatla da garantilenmiş olan hemşehrilik haklarımızın neler olduğunu tam olarak bilmiyor, talep edemiyor ve elde edemiyoruz. Özellikle kadın hemşehriler olarak, yerel yönetimlerde eşit olarak temsil edilemiyoruz, hayatımızı kolaylaştırmak, bizi özgürleştirmek, güçlendirmek için ayrılmış olan bütçenin gövde gösterisi için harcanmasına seyirci kalıyoruz. Önümüzdeki yerel seçime doğru, yalnızca kaldırımlarında tökezlemeden yürüyeceğimiz değil, eğri büğrü de olsa sokaklarında özgürce dolaşabileceğimiz, kaderi hakkında söz sahibi olabileceğimiz, bizi güçlendirecek kadın dostu kentler talep etmeliyiz.

Alt tarafı bir koltuk

Dilimizde “koltuk kavgası,” “koltuk sevdası,” “koltuğu ele geçirmek,” “koltuğundan olmak,” “koltuğuna sahip çıkmak” gibi koltuktan türetilmiş onlarca deyim var. Koltuğu sadece koltuk olarak görmek zor. Siyasetin dilinin dışına çıkıldığında da durum farklı değil.

HAKKI YIRTICI

İktidar her zaman “yer” ile ilintilidir; sınırları çizer ve “burası benim” der. Yani iç ve dış yaratır. İçerideki düzeni korumak adına sürekli dışarıya ile mücadele halindedir. Bu mücadele, aynı zamanda, içerideki muhalefete karşı da yapılır. Devletin ordusu, polis gücü, gizli servisleri bunun için vardır. Ama yeterli midir? Hayır. İktidarın en ufak çatlağa tahammülü yoktur. Fakat muktedir bile her an, her yerde olamaz. Sauron’un gözü onda yok ki, her yeri görsün, hiçbir şey dikkatinden kaçmasın.

Peki iktidarın kendi hakimiyet sınırları içindeki yeri neresidir? Aklınıza hemen eskinin/yeninın şatoları, sarayları, meclisleri, yönetim binaları gelmesin. Muktedirin de sıradan bir insan olduğunu hatırlayın. Daha basit ve işlevsel düşünün. Gücü nerede cisimleşir? Tabii ki, bir koltukta. Herkesin içinde sürekli ayakta duramaz. Hatta kendi oturmalı, diğerleri ayakta durmalı ki, kimin kim olduğu belli olsun.

Bahsettiğim koltuk, zihinlerdeki soyut bir imge. Nesnesi yok. İmge ve nesne ancak “şimdi ve burada” ölçeğinde buluşunca, ortaya sadece iktidarı elinde tutanın oturabildiği bir koltuk, iktidar koltuğu ortaya çıkar. Koltuk, tahtın günümüze evrilmiş halidir.

Dilimizde “koltuk kavgası,” “koltuk sevdası,” “koltuğu ele geçirmek,” “koltuğundan olmak,” “koltuğuna sahip çıkmak” gibi koltuktan türetilmiş onlarca deyim var. Koltuğu sadece koltuk olarak görmek zor. Siyasetin dilinin dışına çıkıldığında da durum farklı değil. Aynısı iş hayatında, bir toplantıda masanın başına (ve tabii onun sağına soluna) ya da evdeki koltuğa, baş köşeye kimin oturacağı için de geçerli.

BABAMIN KOLTUĞU

Babaların evde hep oturdukları tek bir koltukları olur. Başka yere oturmazlar. Orası onlarındır. Eğer oturmuşsan, baba gelince, kalkar yer verirsin. En azından, benim eski evimde durum böyleydi.

Annem, pencerenin önüne iki koltuk, araya küçük bir sehpa koymuş, bir fiskos köşesi oluşturmuş, birkaç saksı menekşe ile süslemişti. Hem dışarıyı seyret, hem sohbet et, hem aralarda çiçeklerle konuş (Evet, annem çiçekleri ile konuşur). Ama o köşe hiç annemin düşündüğü gibi olamadı. Babam, sağdaki koltuğu zapt etti. Annem soldaki koltuğa oturur, dışarıyı seyrederken, babamın koltuğunun arkası manzaraya dönüktü. Koltuk,

evin giriş kapısını, salonu ve televizyonu görecektir şekilde konumlanmıştı. Tüm dikkati eve, evdekilere, eve giren çıkana yönelikti. “Nereye gidiyorsunuz?”, “Nereden geliyorsun?”, “Arkadaşın kim?”, “O elindeki büyük poşette ne var?”

Kendince kuralları vardı. Üniversitede okuduğum yıllar benim ve kardeşimin gece yarısından sonra eve gelmemizi sevmezdi. Her ne kadar “Sizler için meraklandığımdan” dese de, 23:45 ile 00:15 arasındaki farkı hiç anlayamadım. Peri masasında yaşamıyoruz ki. Kadın ise eve asla erkekten sonra gelmemeli. Annemin konken partisi uzamış, trafiğe takılmış falan, hiç önemi yok.

Mekan üzerinde hakimiyet kurmanın ilk şartı, mekanın sürekliliği yani zaman üzerinde hakimiyet kurmaktır.

Sabah uyanır, ilk işi koltuğuna yerleşmek olurdu. Annem küçük bir tepside kahvaltısını, hemen yanındaki sehpa koyardı. Kahvaltı yapmak için oldukça rahatsız bir pozisyon. Zaten annem bir tek babamın koltuğunun üzerine ikinci bir örtü sermişti, kirlenmesin, eskimesin diye. Sonra faturaları ödemek (halen bankadan öder), kahvede arkadaşları ile buluşmak ve evin günlük alışverişini yapmak için dışarı çıkardı. Artık soldaki koltuk ve annemin orada kurduğu küçük, sevimli dünya ona aitti. Eve gelince, babam tekrar koltuğuna geçirdi. Uzaktan kumanda onda. Zaten ben ve kardeşim odalarımıza çekilmiş çalışıyoruz.

Anlattıklarımın sanılması ki, kötü bir baba. Tam tersi aşırı duygusal. Bizlere, anneme bir şey olacak diye ödü kopar. Koltuğuna oturduk diye laf etmez ama yer verilmesini bekler. Televizyonda iyi bir film varsa, kumandayı biraz isteksizce de olsa teslim eder.

Şimdi düşünüyorum da, yıllarca banka müdürlüğü yapmış, emrinde onlarca kişi çalışan, istediği kişiye kredi verme gücü bulundurmış bir banka müdürü. Emekli olmuş ve elinde yalnızca dandik bir koltuk kalmış. Zor olmalı. Yeni evlerinde de durum aynı. Koltuk, yine manzaraya sırtını dönmüş. Ama artık ev boş. Annem kendi odasında, Facebook arkadaşları ile oyalanıyor, babam da televizyon seyretmekle yetiniyor.

Benim içinse kanepeler önemlidir. Kendi evimde yazmıyorsam, çalışmıyorsam istisnasız yatay konumdayımdır. Film seyrederek, kitap okur ya da en çok anlamın olduğu yere, boş duvara bakarım.

Koltukta oturmak zor. Hep dikey durumdasın. Sürekli etrafının farkındasın, çevreyi kolluyorsun, tetiktesin. Kanepede ise gevşemişsindir, rahatsindir, artık kimsenin sana karışmadığı, emir vermediği evinde olduğunu bilirsin. Bir kere bile babamı boş salonda, kanepeye uzanırken görmedim. Hatta bir kere söyledim ama anlamadı. Bunca yıl insanın ömrü bir koltukta geçince, yapamıyor.

AKADEMİANIN KOLTUKLARI

Unvanların olduğu yerde hiyerarşi vardır. Hiyerarşinin olduğu yerde emir vardır. Emrin olduğu yerde zorla yaptırılan işler vardır. Zaten, iktidarın en basit tanımı, iki kişi arasında birinin diğerine normalde yapmayacağı bir işi yaptırmasıdır. Akademia iktidarın ta kendisidir.

Akademia (üniversite) katı bir hiyerarşiye sahiptir. En yukarıda mütevelli heyeti, ardından rektör, rektör yardımcısı, profesörler, doçentler, yardımcı doçentler ve en altta kalan zavallı asistanlar. Fakülteleri yöneten dekanlar ve bölüm başkanlarını da unutmamak lazım. Daha önce profesör olup da (yani kıdemli) adı niye en üste yazılmadı diye çocuk gibi kavgaya tutuşan profesörler gördüm. İnsan bekler ki, o kadar bilgi, deneyim, olgunluktan sonra bu olmasın, ama öyle değil. Kibir, en doğal uyuşturucudur ve birkaç özel örnek dışında hepsinin zihnine hiyerarşinin katı kuralları işlemiştir.

Bir akademisyenin rutin hayatı şöyledir. Bir an evvel doktora tezini bitirip, en altta olmaktan ve angaryalardan kurtulmak ister. Üstelik yardımcı doçent (artık doktor öğretim görevlisi deniyor) olmak önemli bir eşiktir. Artık hocasıdır, kendi dersini verebileceksindir. Not verme gücünü eline geçirince, öğrencilerin sana davranışları değişir, daha temkinli (saygılı değil) olurlar. Ancak pek bir şey değişmez. Yukarıdan emirler yağmaya devam eder. Çoğu yardımcı doçent, asistan olduğu yılları unuttur ve asistanlara emir vermenin tadını çıkarırlar. Mazeret hazırdır: “E, zamanında biz yaptık, şimdi sıra onlarda.” Akademik iktidar kendini beslemeye devam ediyor.

Bütün ömür, bir üst unvan çabası ile geçer. Uyumlu ol, önüne bak, işini yap, yönetimle iyi geçin, akademik puanları topla ve uygun zamanı kolla. Uygun zamanı kolla? Evet. Çünkü ilişki dikey olduğu gibi aynı zamanda piramidaldır de. Yukarı çıktıkça unvan ve koltuk sayısı azalır, rakip sayısı artar.

Akademiada, gücün görünür olduğu yerler koltuksu sandalyelerdir. Hani, şu ofis sandalyeleri. Asistanları en basit ve ucuz olanlardan. Yukarı çıktıkça ofis sandalyesi mutasyona uğrar; oturma yeri genişler, sırt kısmı yükselir, iki yanından koltuklar çıkar. Yanında kolluğu olanlara hiç alışamadım. Yazmamı yavaşlatıyorlar. Onun için, doçent olunca istemedim. Çünkü evde de, sırtımı destekleyen, basit bir sandalyede çalışıyorum.

En uzun çalıştığım (10 yıl) üniversitede, dayanamamış bir kanepem almıştım. Normal koşullarda hiç almayacağım türden bir kanepeydi. Fransız stili, sırt kısmı “S” yapan açık yeşil ve parlak kumaş kaplı bir kanepem. Üniversitenin tek kanepesi. Onca soğuk ofis mobilyasının arasında parlardı. Herkese açıktı. Kanepeler unvan ayırt etmez, yeter ki keyifle uzanmayı bilin.

‘İSTERSEN OTURABİLİRSİN’

Yazıyı bir anekdotla bitiriyorum.

Fakültede her ay, dekanın odasında, o ay doğanlar için doğum günü kutlaması yapılırdı. Bilerek hep geç giderdim, mum üfleme faslını atlamak için. Bir defasında içeri girdim, nedense tüm fakülte firesiz gelmiş. Görüntü şu: Dev toplantı masasının sandalyeleri dolu ve masanın üstündeki pastanın mumu henüz yanmamış. Sağ köşedeki oturma bölümü kapılmış. Diğerleri ise ayakta. Dekan, bu samimi ortamda, tam kapıya bakan koltuğundan kalkmış, masasının önüne yaslanmış, konuşuyor. Bir tek onun koltuğu boş. Nasıl bir kafaysa, hiç düşünmeden gittim, koltuğa oturdum. Önümde sırtı bana dönük Dekan, konuşmasına devam ediyor ve tüm fakülte şaşkınlıkla bana bakıyor. Hemen kalkmasına kalkacağım ama kendime yediremedim ve bir o yana bir bu yana kışımı yerleştirmeye çalışarak Dekan’ın konuşmasını bitirmesini bekledim.

Dekan bir şey demedi, aslında yakın sohbetimiz vardı. Ama akademik iktidarın sembolik düzenini tüm fakültenin önünde bozmuş, asla düşünemeyecekleri bir şey yapmıştım.

Akşam çıkarken, koridorda karşılaştık.

- Koltuk şu an boş, istersen oturabilirsin.
- Yok hocam, bir defa yeterli, zaten hiç rahat değildi.

İyi adamdır. İTÜ’den eski hocamdır. Kendisine saygı duyarım. Duydum, emekli olmuş. Acaba ne yapıyordur?

Mızıkçılık sadece çocukken affedilir

Oyunu ilk bozana “mızıkçı” derdik. Ama çocuksun, toplumun sembolik düzenini tam öğrenememişsin. Mızıkçı, kendisine “mızıkçı” denmesine aldırmazdı, biz de bir süre sonra unutturduk, arkadaşlıklar devam ederdi. Düşünüyorum, hiç mızıkçılık yapmadım sanki. Aile terbiyesi, sözünü tutma ahlakı? Ya da yaptım ama hatırlamıyorum; o zamanlar o kadar önemli değildi mızıkçılık yapmak.

HAKKI YIRTICI

Küçüklüğümün oyunlarını düşünüyorum, henüz elektronik oyunlar, Commodore 64, bilgisayar oyunları yok. Onların yerine bilye – misket, tapa (gazoz kapağı), sakızlardan çıkan resimlerle oynanan (kimin resminin numarası büyük ise diğerininkini alır) ve şu an aklıma gelmeyen kendi uydurduğumuz oyunlar vardı.

Hiç açılmamış, artık nereden buluyorsak, düzgün gazoz kapakları en değerlileriydi. Önünde hayvan resmi, arkasında onunla ilgili bilgiler ya da komik çizimler olan resimler vardı. Büyük numaralı resmi çeken kazanırdı. Resimlerin ayrı bir çekiciliği vardı benim için. Şanslıydım da, çokça biriktirmiştım. Her gün onları saymaktan zevk alırdım.

Yaş dersin, ilkokul son, ortaokul başları olmalı. Sonradan değersizleştiler, ilgim başka şeylere kaydı. Saklanmalı mıydılar? Şart değil. Geçmişe takılı kalmak için kötü bir yol gibi geliyor. Ama evin bir köşesinde, ta o zamanlardan kalma birkaç çizgi roman durduğunu biliyorum.

İçlerinde en beceremediğim ve sevdiğim misket idi. O tuhaf el hareketini ve gülle gibi sert ve düz atışı bir türlü beceremezdim. Rengarenktiler. Her biri diğerinden farklıydı. Işığa tutup döndürdüğünde, bir sürü şekil görür, bir anlığına bu dünyadan uzaklaşırsın.

Farklı farklı türlerde oynanırdı. Aklımda kalan, dizmece. Herkes birer bilye koyardı yan yana. Hatta tartışma çıkardı, senin koyduğun diğerlerininki kadar iyi değil falan diye. Amaç sol en baştaki gülleyi vurmaktı. Vuran, hepsini alırdı. Ortalardan bir yerden vuran, vurduğu yerin solundaki misketleri alırdı. Ama en kuralsız, tartışmalı hatta kavgaya dönüşen oyun bu idi. Çocuklar etrafa saçılan misketleri kapışmak için birbirlerine girer, koyduğu misketi vermek istemeyen olur, bir de gücüne kuvvetine güvenen, kazansın ve kazanmasın

tüm misketlere el koyanlar olurdu. Hatta ittifaklar oluşur; baştan anlaşanlar, işin bu noktaya geleceğini bilir, toparlayabildiklerini kendi aralarında paylaşırlardı.

Oyunu ilk bozana “mızıkçı” derdik. Güvenli bir mesafeden “mızıkçı, mızıkçı” diyerek aşağılamaya çalışırdık. Ama çocuksun, toplumun sembolik düzenini tam öğrenememişsin. Mızıkçı, kendisine “mızıkçı” denmesine aldırılmazdı, biz de bir süre sonra unuttuk, arkadaşlıklar devam ederdi.

Düşünüyorum, hiç mızıkçılık yapmadım sanki. Aile terbiyesi, sözünü tutma ahlakı? Ya da yaptım ama hatırlamıyorum; o zamanlar o kadar önemli değildi mızıkçılık yapmak.

Ama şimdi bugünden geçmişe bakıyorum, henüz toplumsal kuralları içselleştirmemiş, diğeri üstünde üstünlük kurmaya çalışan, saldırgan, sözünü tutmayan, hatta bunların tam olarak ne anlama geldiğini bilmeyen vahşi hayvanlar gibiydik.

Zamanla büyüdük, toplum içinde anlamlı bir yer edindik, insanların bizi ciddiye alması için birtakım kurallar olduğunu öğrendik. Ancak son bir haftadır Türkiye’de yaşananlara baktıkça, o eski günleri hatırlıyorum. O zamanlar ayıp ile erdem arasındaki farkı bilmiyordum. Şimdi ise, artık ciddiyetlerini yitirmiş yöneticiler, bu duruma düşmüş ülkem ve bizi izleyen tüm dünya adına ben utanıyorum.

Kaybettiğini kabul etmek, erdemdir.

Kaybedenin kazananı tebrik etmesi, erdemdir.

Kazananın tebriği tevazu ile karşılaması, erdemdir.

Ve utanmayı bilmek erdemdir.

Ulusalçılar kazanabilir mi?

Kuşkusuz ulusalcılığın toplumsal tabanı liberallerden çok daha geniş ve muhtemelen hala elindeki imkanlar daha fazla. Ama bu yine de Erdoğan ile girdikleri bu ittifak oyununun mutlaka onların lehine sonuçlanacağı anlamına gelmiyor.

İLHAN UZGEL

Bir süredir dünya sisteminde küreselleşmeden toptan olmasa da kısmi ve aşamalı bir geri çekilme sürecinin yaşanmakta olduğunu, bunun da siyasal ve toplumsal etkilerinin giderek daha fazla hissedileceğini tartışıyorum. Trump'ın seçilmesinin ve uluslararası ticaret ve göç konularında (şu anda finansal serbestleşmeye kimsenin dokunma niyeti yok) kapanmaya gitmesinin, İngiltere'nin AB'den çıkmasının ve dünyada hızla yayılan sağ otoriter popülizmin küreselleşmeden çekilmenin nedeni değil, sonuçları olduğunu, kapitalizmin daha ka-

panmacı bir yönelime girdiği için bu türden gelişmelerin yaşandığını savunuyorum. Bu yazıda söz konusu gelişme ve dönüşümün Türkiye siyasetine etkilerini özellikle 2000'lerde belirginleşen "ulusalcılık" akımı üzerinden tahlil etmeye çalışacağım. Son günlerde Cumhuriyet gazetesi etrafında yaşanan tartışmalar, AİHM kararının uygulanmaması bağlamında Erdoğan'ın ulusalcılıkla kurduğu üstü örtülü ittifakın nasıl bir sonuca yol açabileceği üzerinde duracağım.

MİLLİYETÇİLİK VE ULUSALCILIK

Milliyetçilik her dönem ve her toplumda kendisine özgü farklı biçimler alabilen bir ideolojidir. Örneğin, emperyalizmin güdüleyicisi olarak gerici bir role sahip olabileceği gibi, bir ulusal kurtuluş mücadelesinin meşrulaştırıcı bir ideolojisi olarak ilerici bir işlev de görebilir. Milliyetçiliğin Türkiye'deki tarihsel seyri de birçok aşamadan geçerek günümüze ulaşmıştır. Bir kurucu ideoloji olarak milliyetçilik ilk evresinde ulus inşa etmeyi sağlarken, bu ilk dönemde Türk milliyetçiliğinde Sovyet karşıtlığı bulunmuyordu. Soğuk Savaş sonrasında ise milliyetçilik Batı sisteminin hizmetine sunulan bir siyasal harekete dönüşmüş ve 1960'larda solun yükselişine karşı Ülkücülüğe evrilmiştir. Diğer uluslar yerine bir ideoloji olarak komünizm ve Sovyetler Birliği ötekileştirilmiş ve daha çok iç yönelik olarak kullanılan elverişli bir araç haline gelmiştir. Bu yönüyle Ülkücülükle temsil edilen milliyetçilik düşünsel derinliğe sahip bir ideoloji olmaktan çok bir hareket, sol karşıtı bir Soğuk Savaş pratiği olarak anlam taşımıştır. Ülkücü hareket devletin kontrolünde bir yedek kuvvet olmuş, Soğuk Savaş bitince ise bu kez Kürt meselesinin silahlı çözümünde kullanıma sokulmuştur.

Soğuk Savaş sonrasında milliyetçilik ulusalcılığa dönüşmemiştir. Sistem tarafından kısmen terk edilmiş bir ayakbağına dönüşmüştür. Ulusalcılık ise, Ülkücülüğün temsil ettiği milliyetçiliğe paralel bir akım olarak belirmiş ve temelde küreselleşme sürecine tepki olarak çıkmıştır. Sosyolojik olarak kentli orta sınıf, coğrafi olarak milliyetçiliğin iç Anadolu dayanağından farklı olarak büyük ve kıyı kentler, siyasal olarak Aydınlanmacı ama Batı karşıtı, yine milliyetçilikten farklı olarak dine mesafeli laik bir milliyetçilik anlayışı olarak yükselişe geçmiştir. Tarihselliğini cumhuriyetle sınırlayıp, Osmanlı ve onun öncesini görmezden gelirken, milliyetçiliğin diğer Kafkasya ve Orta Asya Türk dünyası fikri, ulusalcılığın odağında bulunmamıştır.

Bu türden ulusalcı tepkiler aslında küresel olarak da yaygındı ve neoliberal küreselleşmenin girdiği her toplum geçmişin sağ-sol eksenindeki ayrımını küreselleşmeye eklenen ve ona karşı çıkan güçler arasında yaşamaya başladı. Bu açıdan bir aşağılanmayı değil nedensel bir incelemeyi hak ediyor ve tarihsel siyasal bir bağlama oturtulması gerekiyordu. Sonuçta, toplumsal düzlemde ulusalcılar ayrıcalıklarını, sahibi olduğunu düşündükleri

devleti kaybetmenin şokunu yaşayan ve küreselleşmeye karşı çıkarken tarihin çarpık bir okumasından hareket eden bir kesimdi. Her yerde zayıflayan sol hareketler de bölünerek ya kimlik siyasetine kayıp küreselleşmeci liberal projenin taşıyıcıları oldular ya da ulusalcı/milliyetçi güçlerle ittifak yaptılar. Sonuçta ulusalcılar küreselleşmeyi bir tehdit olarak görürlerken, İslamcılar bir fırsat olarak gördüler ve kendi siyasetleriyle küreselleşmeyi çok iyi bir şekilde uzlaştırabildiler.

Ulusalcılık 1990'larda çıkmakla birlikte asıl şokunu 2000'lerde AKP'nin iktidara gelişiyle yaşadı. Batı Türkiye'nin dönüşümünü ılımlı İslamcı, Gülen ve liberal ittifakı üzerinden gerçekleştirmek isterken, milliyetçilik, ulusalcı görünümünde de olsa ilk kez muhalif bir konumda kalıyordu. Öyle ki, 2008'de İçişleri Bakanlığı'nın hazırladığı bir raporda ulusalcılık aşırı sağ bir siyasi faaliyet olarak tanımlanıyordu. Uluslararası düzeyde ABD, AB ve başta Körfez olmak üzere tutucu Arap çevrelerin, içeride TÜSİAD ile MÜSİAD'ın, İslamcılar ile liberallerin, Gülen ile diğer tarikat ve cemaatlerin bir araya gelip desteklediği bu yeni hegemonik blok karşısında ulusalcıların parti kapatma, 27 Nisan bildirisi, cumhuriyet mitingleri gibi hamleleri başarısız kalmıştı. Karşı hamle olarak ise küreselleşmeciler Ergenekon ve Balyoz süreçleriyle ulusalcılığın son sığınağı olan orduyu siyaseten etkisizleştirmiş, hatta itibarsızlaştırmıştı. İttifak kurabileceği iç ve dış güçlerin kalmadığı, burjuvazinin bu küreselleşmeci bloğun en kritik bileşeni olması nedeniyle sınıfsal temeli bulunmayan ulusalcılık, hakim hegemonik dil tarafından yoğun bir aşağılanmaya tabi tutuldu. Bu koşullarda kendisini bir korku dili geliştirerek ve komploculuğa başvurarak var etmeye çalıştı. Küreselleşme sonucu dünyada devlet sayısının 500'e çıkacağı, İstanbul'da bir Fener devleti kurulacağı, AB üyeliği sürecinde gizli bir hüküm konup bir Kürt devleti kurulacağı, Lozan'da gizli bir madde olduğu ve 100 yıl sonra kazanımların geri alınacağı vs. çok sayıda tevatür 1990'lar sonunda yeni keşfedilen bir mecra olarak internet aracılığıyla yayıldı. Ulusalcılar kendi ürettikleri bu türden söylencelere en çok kendileri inandılar. Birçok ülkede olduğu gibi ulusalcılık bir küreselleşme karşıtı bir duruş olarak işçi sınıfı ve diğer kaybeden kesimlerle sınıfsal temelde bir ittifak kuramadı, ideolojik önderlik yapamadı ve bu haliyle kaybetmeye mahkumdu. Türkiye'de de ulusalcılık aynı akıbeti yaşadı, bir hayat tarzı üzerinden kurumsal olarak ordu ve bürokrasi, tarihsel

olarak Atatürk ve siyaseten devletçilik üzerinden bir direniş geliştirmeye çalıştı.

KÜRESELLEŞME GERİ ÇEKİLİRKEN ULUSALCILIK

Aslında küreselleşmenin en güçlü olduğu zamanda ve mekanda ulusalcılığın kaybeden olması anlaşılır bir şeydi. Ama küreselleşme geri çekilirken ulusalcılığa ne olduğu daha fazla önem taşıyor çünkü dünyada yayılmakta olan bu yeni siyaset ulusalcı dünya görüşüyle büyük ölçüde örtüşüyor. Buna rağmen Türkiye'de AKP ve Erdoğan döneminde küresel sistemden farklılaştığımız bir istisna yaşandı. Dünyadaki diğer örneklerinde otoriter yönetimler, eski küreselleşmeci güçlerin yerine o mirası reddederek, hatta kötüleyerek iktidara geldiler. Türkiye'de ise Erdoğan bir bakıma kendi mirasını reddederek, ittifak kurduğu müttefiklerini ötekileştirerek ve kriminalize ederek otoriterliğe geçebildi. İslamcılığı da, demokratikleşmeyi de, otoriterliği de kendisinin yapacağı merkezi ve kalıcı bir siyasi aktör haline geldi. Oysa yeni küresel siyaset içe kapanmadan, mülteci karşıtlığına, liberalizm ve insan hakları karşıtlığından küreselleşmenin kötülenmesine kadar ulusalcıların söylem ve fikirlerine çok uygun bir nitelik taşıyordu.

Bu noktada Türkiye siyasetinde kendisine özgü bir başka gelişme yaşandı. Özellikle 2015'ten itibaren başlayan ama darbe girişiminden sonra belirginleşen bir şekilde, Erdoğan görünürde milliyetçi siyasetle ittifaka giderken, eski ulusalcıların da örtük desteğini almaya başladı. Ulusalcılığın bu yeni

hamlesinin birkaç özelliği var. Birincisi, bir dönem toplumsal tabanı olmayan liberallerin kendi program ve gündemlerini Erdoğan üzerinden hayata geçirmeye çalışmaları gibi, bu kez ulusalcı grup Erdoğan üzerinden daha sınırlı bir projeyi uygulamaya çalışıyor. Bu da FETÖ'yü tasfiye etmek, Kürt meselesini silahlı yoldan halletmek ve Batı'yla ilişkilere mesafe koymak şeklinde görünüyor. Yoksa, Erdoğan aynı anda kendi İslamlaştırma programına devam ediyor. İkinci olarak ulusalcılık, Kürt sorunu dolayısıyla milliyetçilikle de ittifak kurmuş oldu. Böylece, bir on yıl öncesi tutumundan farklılaştı. Üçüncüsü, ulusalcı kitlede çok güçlü bir Erdoğan karşıtlığının bulunmasına rağmen, onun bürokrasi ve medyadaki kritik uzantıları Erdoğan ile örtük bir ittifakı sürdürebiliyorlar.

Erdoğan bu ulusalcı, milliyetçi ve Avrasyacıardan oluşan yeni ittifakın her bir bileşenine uygun düşecek hamlelerle şimdilik ittifakı ayakta tutabiliyor. Fırat Kalkanı ve Afrin operasyonu, liberallere ve Soros'a saldırı, Batı ile kavga ediyor görüntüsü, zaman zaman Rusya'ya yakın tavır alış bu siyasetin ve dış politikada savrulma görüntüsünün nedenini oluşturuyor.

Kuşkusuz ulusalcılığın toplumsal tabanı liberallerden çok daha geniş ve muhtemelen hala elindeki imkanlar daha fazla. Ama bu yine de Erdoğan ile girdikleri bu ittifak oyununun mutlaka onların lehine sonuçlanacağı anlamına gelmiyor. Eğer Erdoğan kendi kurduğu bu son ittifakı yine kendisi bitirirse, ulusalcılar Erdoğan karşısında bir kez daha ama bu kez küresel ortam kendi lehlerine iken yenilmiş olacaklar.

Batı Erdoğan'ı gözden çıkarır mı?

Bundan sonra Batı ve ABD şunun hesabını yapmak zorunda kalacak. IMF ya da varsa eğer başka bir kaynaktan sağlanan ve birikmiş borcu ödemek için alınacak borcun geri ödenmesini sağlamak için eskimiş, yıpranmış bir liderle mi devam etmek gerekecek yoksa, 2001 koşullarında olduğu gibi, yeni, topluma umut vaadeden bir liderin çıkışını mı tercih edecek. Erdoğan hala yüzde 40'a yakın bir oy tabanını kontrol edebiliyor. 450 milyar dolar civarındaki borcun ödenebilmesi için içeride istikrar gerekeceğini, bunu da ancak kendisinin sağlayabileceğine Batı ve ABD'yi ikna etmeye çalışacak.

İLHAN UZGEL

Erdoğan tek başına hükümet kurduğu 2002 seçimlerinden bu yana Batı tarafından desteklenen bir lider oldu. Bu destek 2010'lara kadar genellikle sorunsuz işlerken, bundan sonra daha karmaşık bölgesel koşullar altında ve çalkantılı iç siyasal ortamda sorunlu seyretti, ama bitmedi. En azından 31 Mart seçimlerine kadar.

En başından belirtmek gerekir ki hem Türkiye hem de dışarıda Türkiye'nin Batı ve ABD ile ilişkilerinin çok sorunlu, kriz ortamında bulunduğu gibi iddialar gerçekçi değil. Bu yorumlar Türkiye'de Erdoğan'ın Batı ve ABD'ye dik duran lider olarak göstermek, ABD'de ise en küçük sorunu kriz havasına sokup üzerinde baskı oluşturmak için yapılıyordu.

ERDOĞAN'IN DEĞERİ NEREDEN GELİYORDU?

Erdoğan'ın gücü ve onu değerli kılan özelliği onun 17 yıl boyunca tek başına yüzde 40 civarındaki bir seçmen kitlesini kendisine bağlı tutabilmesiydi. Bu, kendisinden sonraki en yakın rakibine, kapanması çok zor olan en az yüzde 15 civarında bir oy farkıydı. Türkiye'de son yirmi yıldır kendi seçmen kitlesini oluşturup, onu ne yaparsa yapsın sorgulamadan takip eden başka bir lider çıkmadı. Erdoğan'ı ABD gözünde değerli kılan, hatta ona zaman zaman hareket alanı kazandıran temel etken bu oldu.

Batı açısından en az bunun kadar önemli olan husus Erdoğan'ın iç siyasetten aldığı bu gücü nasıl kullandığıydı. Şunu hemen belirtmek gerekir ki bütün kriz anlatisına rağmen Erdoğan hep sistem içi bir lider olarak kaldı. Paradoksal olarak Batı karşısındaki gücünü de sistem içi olmasından, Batı sisteminin görece uyumlu bir parçası olarak hareket etmesinden aldı. ABD'ye gerçekten direnen Venezuelâda yaşananlar sistem dışı olan aktörlerin başına neler geldiğinin fazla yoruma gerek bırakmayacak kadar açık bir örneği. Erdoğan dış politikada sınırlarını hep bildi. Çin'den füze almaktan vazgeçti, Gazze'ye hiç gitmedi, Mavi Marmara olayını 20 milyon dolara kapattı, Fırat'ın Doğusuna girme söylemi hiç hayata geçmedi, Trump Brunson'u isteyince, Merkel gazeteci

Deniz Yücel için bastırınca konuyu uzatmadı. Gülen'in iadesi gibi konular ise ilişkilerde hiçbir zaman merkezi bir yer tutmadı. Türkiye'nin Fırat'ın doğusundaki bir özerkliğe yaklaşımını ise ABD doğrudan Erdoğan ile ilişkili bir siyaset olarak görmüyor. Bu zaten daha AKP kurulmadan önce bile Türkiye'nin geliştirmiş olduğu bir refleks ve Erdoğan olmasa da bu politika devam eder.

Şu anda bir tek Türkiye'nin Rusya'dan S-400 füze sistemi alması ABD açısından ciddiye alınan bir konu. O yüzden de Erdoğan ya bu füzeleri almaktan son anda vazgeçecek ve bunu Patriot sistemlerini daha uygun koşullarda almak için bir pazarlık unsuru olduğu anlaşılacak ya da S-400'lerin F-35 uçakları ve Patriot sistemine etki etmeyecek şekilde alınmasına ve aktive edilmemesi gibi bir yola gidecek (Yunanistan S-300 modeli). Böylece Ruslarla da dengeyi tamamen bozmamış olacak.

Erdoğan'ın değeri aynı zamanda siyaseten birbirine zıt pozisyonlar alabilmesinde yatıyor. Batı sistemi bu tür liderleri her zaman tercih eder

çünkü ideolojik olarak esneyebilme kapasitesi iş yapabilme, uzlaşabilme anlamına da gelir. Dahası Erdoğan bu savrulmaları genellikle oy kaybına uğramadan atlatabildiğini de kanıtladı ki, bu özelliği de Batı'daki merkezler tarafından göz önüne alınıyor.

Ama daha önemlisi her döneminin ana siyasal eğilimini yakalayıp kendisini ona uyarlayabilmesiydi. 2000'lerde Ortadoğu'da demokratikleşme dalgası başlatacak bir dönüşümün aktörü olarak öne çıkarken, 2013 sonrası ve özellikle Trump sonrasında yükselen sağ/popülist/otoriterleşmenin temsilcisi olabildi. Bush ve Obama döneminin içeride ve dışarıda demokratikleşme, sivil toplumun güçlenmesi, askeri yapıların geri çekilmesi gibi uygulamalarının yerini, Trump döneminin ötekileştirici, kutuplaştırıcı siyaseti aldı ve bu siyasetin Türkiye ayağını oluşturdu.

Erdoğan Türkiye ABD/Batı ilişkilerinin en temel dinamiğini olan küresel kapitalist sistemle entegrasyonu en üst seviyeye taşıdı. İç ve dış politikadaki yalpalamalarının tersine, iktidarları boyunca en tutarlı olduğu alan hep neoliberal ilkelerden ödün vermemesi oldu. Örneğin, azılı bir özelleştirmeci olduğu kadar bunu, seçmeniyle kurduğu özel bağ sayesinde büyük tepkiler doğurmadan görece kolay gerçekleştirebiliyordu.

Dahası, kimlik siyasetine dair tartışmalar gündemde daha geniş yer tutarken, hızını kesmeyen tüketim artışı, her kesim ve ideolojiden insanın son aşamada bu tüketim ağının içine sokulabilmiş olması, dış borcun artması ve ekonominin artan dolarizasyonu, milli parayla dış ticaret yapma söylemine rağmen dış borcun sürekli artması Erdoğan'ı değerli kılan unsurlardı.

ERDOĞAN'A DESTEK DEVAM EDER Mİ?

Erdoğan Türkiye koşullarında ideolojik ve toplumsal olarak kurabilecek en güçlü ittifak olan İslamcı-milliyetçi bir koalisyonla ve elindeki

bütün anti-demokratik araçları kullanarak girdiği bir seçimi kaybetti. Bu durum Erdoğan'ın gücü ve ikna kapasitesi hakkında ciddi sorunlar yaratacak. Ekonomik büyüme ve dış destek koşullarında yönetmeye alışmış olan Erdoğan bundan sonra ekonomik küçülme, kemer sıkma ve kendi seçmeni de dahil halkın memnuniyetsizliğinin giderek arttığı bir ortamda yönetmek zorunda kalacak.

Bundan sonra Batı ve ABD şunun hesabını yapmak zorunda kalacak. IMF ya da varsa eğer başka bir kaynaktan sağlanan ve birikmiş borcu ödemek için alınacak borcun geri ödenmesini sağlamak için eskimiş, yıpranmış bir liderle mi devam etmek gerekecek yoksa, 2001 koşullarında olduğu gibi, yeni, topluma umut vaadeden bir liderin çıkışını mı tercih edecek.

Erdoğan hala yüzde 40'a yakın bir oy tabanını kontrol edebiliyor. 450 milyar dolar civarındaki borcun ödenebilmesi için içeride istikrar gereceğini, bunu da ancak kendisinin sağlayabileceğine Batı ve ABD'yi ikna etmeye çalışacak. Geçenlerde gazetecilere sorduğu soruyu muhtemelen Batı çevrelerine de soracak: "ben gidersen yerime kimi koyacaksınız." Bu kez ekonominin kötüye gitmesini bir pazarlık unsuru olarak kullanacak. "Artan rahatsızlığı bir tek ben kendi kitlemi ikna ederek, muhalifleri de baskı altında tutarak kontrol altında tutabilirim ve borcun geri ödemesini garanti edebilirim" diyerek hem dış hem de iç sermaye çevreleriyle yeni bir pazarlığı deneyecek. Batı merkezlerini kendi yarattığı ekonomik ve siyasal krizi yine kendisinin yönetebileceğine inandırmaya çalışacak Bunun için de muhtemelen başta maliye bakanı olmak üzere ekonomi yönetimini kapitalist mantığın gerektirdiği bir şekle sokacak ve iç ve dış sermayeye güven tazelemeye çalışacak.

İkna sürecindeki en büyük sorunu ise 31 Mart seçimlerinde kritik büyük şehirleri kaybetmesiyle kendisini gösteren halkı ikna etme kabiliyetinin giderek azalması olacak.

İki parti kanka olmuş. Ne yapak inanak mı panpa?

Muhalefet partilerinden siyasetçiler, ola ki yanlılıkla bir programa davet edilmişlerse, kendilerini dinlemeye, sahici bir konuşma yapmaya, fikir ve projelerini öğrenmeye hiç ama hiç niyeti olmayan ilkel bir söyleşi tarzı içinde, önce “lanetlemeye” davet ediliyorlar. “Sıradışı” programını izleyince, “Lanete davet lobisi”nin kapsama alanın inanılmaz biçimde genişlediğini görüyorsunuz. Zira Ekrem İmamoğlu, PKK’yı filan değil, açık açık HDP’yi ve Selahattin Demirtaş’ı lanetlemeye davet ediliyor!

SEVİLAY ÇELENK

Normal bir ülke olsaydık, şu başlıkta yer alan ifadeyi, yani “İki parti kanka olmuş” ifadesini, mühim siyasi şahsiyetlerden biri dile getirdiğinde gülmekten ölürdük. Kaderin gözü kör olsun, ülke normal değil... Eğlenemiyoruz.

Bir yerinden başlayıp bir şeyler yazayım diyorum fakat kafam durmuş gibi. Hiçbir ilham yok, bir esinti yok. Meğer ne ağır bir durummuş bu. Allah muhafaza Dr. Bağçalı gibi olmak da varmış. Adamcaazın on yıllardır zihninde yaprak kımıldamıyor.

Dr. Bağçalı, beka meselesinin patlıcan meselesinden önemli olduğunu anlatmanın derdine düşmüş geçenlerde. Patlıcan yemeseniz de olur, tencerenin kaynaması bir beka meselesi değildir diyor. Baki kalacak olan bu kubbede bir tek AKP'dir diyor. Baki, beka, bekaret, bekar, bek... Artık birileri beka deyince bana bir gülme geliyor da gülmeyeyim şimdi olur olmaz yerde diye, bu tekerlemeye bağlıyorum.

Bütün gün düşünüp durdum. Neden böyleyiz diye... Neden bambaşka olabilecek hiçbir şey bambaşka olamamış. Neden mesela Yeni Zelanda başbakanı gibi bir başbakanımız yok. Pardon ya, zaten artık başbakanımız yok bizim. Yeminlen unutmuşum. Yazarken başbakan kimdi diye düşündüm ve hatta Sedat Peker miydi acaba diye kısa bir süre kafamı bile kaşım. Peker'in bazı meslek gruplarına 'kolaylaştırılmış şekilde ruhsatlı silah verilmesi' konusunda Perihan Mağdenciyimin deyişle geniş geniş demeclediğini görünce, başbakan olmuş zahar dedim, nereden bileyim ben?

Başbakanlığı kaldırdık madem, hiç değilse “kraliçelik” kurumunu getirseydik. Hatta yerel yönetimleri de “Prenseslik” olarak taksimlendirseydik ne iyi olurdu. Ankara Prensesliği, İstanbul Prensesliği, İzmir Mahidevran Prensesliği. Hiç değilse siyasetin iyiden iyiye çamurlaşmış diline bir incelik gelirdi. Yani Ankara Prensesliği dedikten sonra, “Mansur Yavaş! Yavaşsss bas, yavaaaaaşsss, sıkırlar topuğuna, bedelini ödetirler adama diye ünlemek biraz sıkıntılı olabilirdi.

İşte böyle başbakansız, kraliçesiz bir ortamda Dr. Bağçalı da çıkıp rahatlıkla, “İki parti kanka oldu” diyor... Ne yapak inanak mı panpa? Tam olarak söylediği şu, 31 Mart seçimlerinde “Beklenen netice olmazsa kimse endişe etmesin. İki parti artık kanka olmuştur.”

Peki kankiler, sonuçlar istediğiniz gibi çıkmayınca

bu kankalığınızla ne tür panpalıklar planlıyorsunuz?

Burnumuzun dibinden ayrılmadıkları için bu yazıda da 31 Mart seçimlerinden kaçamadık görüyorsunuz. O zaman oradan devam edeceğim mecbur. Göçük altındaki bu medyada, bir ses yankılatmaya çalışacağım.

ORADA HIÇ UTANAN VAR MI?

Gece gece sosyal medyada dönen tartışmalar gözüme ilişince, Ülke TV'de yayınlanan Sıradışı programından ve Turgay Güler'den haberdar oldum. Kendilerinden düne kadar haberdar değildim. Bu da benim ayıbım olsun diyemeyeceğim doğrusu. Hiç haberdar olmadan da yaşayabilirdim. Geleceğe dair umudumda kapkara bir delik açılmamış oldu. Neyse ki sosyal medyayı, bilhassa ekşi sözlüğe bir gecede eklenen 40 yeni sayfayı gözden geçirince, Sıradışı adındaki, ismiyle bir şekil müsemma programda, konuğuna ve izleyicisine zerre kadar saygı göstermeyen, gazetecilikle ya da söyleşi yapma niyetiyle uzak yakın ilişkisi olmayan, partizan “medyacı” profilinin geniş bir izleyici kesimi tarafından apaçık anlaşıldığını ve reddedildiğini görüyorsunuz. Bu ülkeden umudu kesmiyorsak onların yüzü suyu hürmetindedir.

Yerel seçimlerle ilişkili medya tutumu konusunda bir iletişim bilimci olarak söyleyebileceğim şey, bu konuda herhangi bir şey söylemenin giderek daha manasız olduğu. Çünkü 2014 yılından bu yana neredeyse gün aşırı sandık başına gidiyor olsak da medyanın garp cephesinde de şark cephesinde de yeni bir şey yok. Sınırlı okuyucu ve izleyici kitlesine sahip alternatif medya ortamlarını saymazsak, medya diye bir şey yok çünkü. AKP 2002 yılından bu yana anaakım medyayı kontrollü olarak çökertti ve havuza yuvarladı. Sen sağ, ben selamet...

Sıradışı programına dönecek olursak, her ne kadar vaktiyle “anaakım” tabir ettiğimiz türden bir medya kuruluşunda yayınlanmıyor olsa da, Türkiye anaakım medyasının kırk yıllık günahını korkunç bir iştahla sahiplenen bir program. Eskinin medyası bu günahı genellikle yalnızca Kürt siyasetçilere karşı işlerdi. Şimdi kapsama alanı genişlemiş. Bütün bir muhalefet, CHP, İYİ Parti ya da Saadet Partisi demeden hedefte.

Muhalefet partilerinden siyasetçiler, ola ki yanlışlıkla bir programa davet edilmişlerse, kendilerini dinlemeye, sahici bir konuşma yapmaya, fikir ve projelerini öğrenmeye hiç ama hiç niyeti olmayan

ilkel bir söyleşi tarzı içinde, önce “lanetlemeye” davet ediliyorlar. Sıradışı programını izleyince, “Lanete davet lobisi”nin kapsama alanın inanılmaz biçimde genişlediğini görüyorsunuz. Zira Ekrem İmamoğlu, PKK’yı filan değil, açık açık HDP’yi ve Selahattin Demirtaş’ı lanetlemeye davet ediyor! Sunucu yaptığı bu hadsiz davete istediği yanıtı vermeyi sakince reddeden İmamoğlu karşısında insicamını yitiriyor, “Size peçete vereyim, terliyorsunuz, terinizi silin” filan diyor! Gazeteci değil, medyada görevlendirilmiş hükümet komiseri mübarek...

Hatırlarsanız, 24 Haziran 2018 seçimlerinde cezaevinden cumhurbaşkanlığına aday olan Demirtaş 4 milyon’dan fazla oy almıştı. Kendi deyişiyle onların yüzlerce mitinginin karşısına ketilda kaydattığı yüz tivitle çıkmıştı ve bu oyu almıştı. Altı aday arasında üçüncü olmuştu. Ülkeyi 16 yıldır kesintisiz yöneten, 16 yıllık iktidarın sahibi bir partinin adayı olmakla kalmayıp o tarihte zaten cumhurbaşkanlığı makamında oturmakta olan Erdoğan, Demirtaş’ın yüz katı oy alsaydı yeriydi. Bütün dünya parmağının ucunda, bütün imkanlar ayaklarının altındaydı. Oysa mütemadiyen kriminalize edilen, seçimden neredeyse iki yıl öncesinden beri cezaevinde olan, tutuklu bir adayın değil yüz katı, 10 ya da 7 katı bile olamadı aldığı oy. Demirtaş’ın aldığı oyun 6 katından biraz fazlasını almıştı. Milli irade, milli irade diyorsak, burada da altıda birlik bir milli iradeden söz ediyoruz... Bağçalı efendiden esinlenerek işte böyle rakamlarla bir akıl yürüteyim dedim ben de... Değişik bir yorum oldu bence.

Demirtaş’ı lanetletecekmiş Turgay Efendi. Türkiye kamuoyu huzurunda ve lider pozisyonundaki siyaset ömrü çok çok kısa sürmüş bir siyaset insanı olmasına rağmen ve de tutukluymuşken bu oyu alabilmiş bir ismi lanetletecekmiş! Hadi ordan. Hadi ordan...

Programın sadece ilk yarım saatine dayanabildim. Sunucu programı açarken açık ve aleni bir yalanı “olgusal bir hakikat” gibi sunarak başladı. “Burada değerli bir konuğum var. Cumhuriyet Halk Partisi, HDP ve İYİ Parti’nin oluşturduğu Millet İttifakı’nın İstanbul Büyükşehir Belediye Başkan Adayı...”. Oysa böyle bir ittifak söz konusu değildi. İttifakın üyesi olmayan bir partiyi ittifak üyesi olarak sunamazsınız. İttifakı desteklediğini, bu yönde bir kanaat oluştuğunu söyleyebilirsiniz olsa olsa. Programın açılış cümlesinde üstelik ittifakın ikinci asıl üyesi olan İYİ Parti’den bile önce HDP’yi tanıtamazsınız.

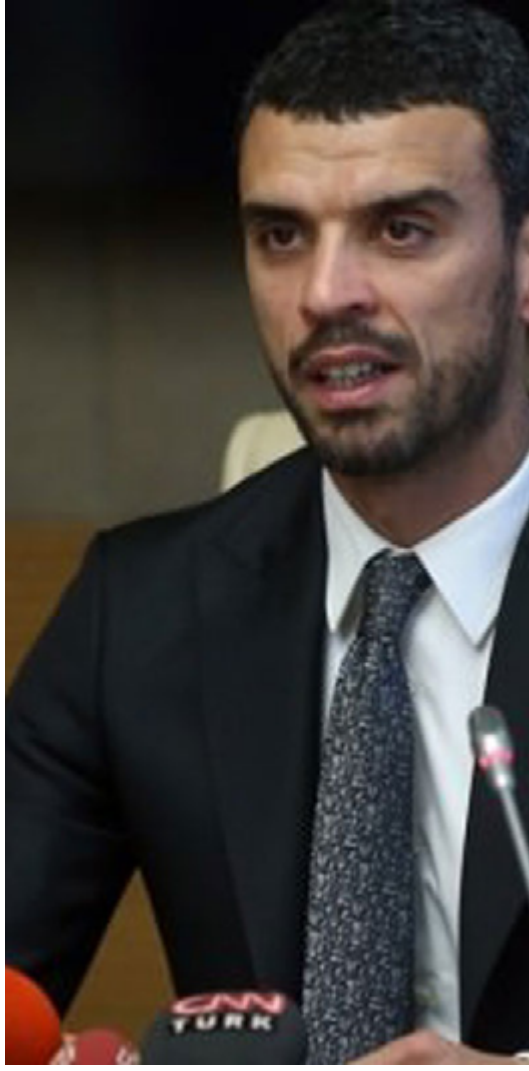
Programın yirminci dakikasına gelindiğinde konuğa hâlâ projeleri veya kendisinin ya da partisi CHP’nin yerel seçim öngörülleri ve stratejileriyle ilişkili tek soru sorulmamıştı. Sunucu Ekrem İmamoğlu’na PKK’lı Cemil Bayık’ın videosunu izletmiş, Mustafa Karasu’nun açıklamalarını okumuştur. İzlettiği videoda değil Mansur Yavaş ya da İmamoğlu’nun adları, CHP bile hiç ama hiç telaffuz edilmemişken, “Bakın kendi bekası için PKK, Ankara’da Mansur Yavaş’ı, İstanbul’dan Ekrem İmamoğlu’nu destekleyin çağırısı yapıyor” diyebilmişti! İmamoğlu’nun bir terör örgütü üyesinin ya da yöneticisinin ne dediğinin kendisini hiç ilgilendirmediğini ama zaten o videoda CHP adının bile geçmediğini ve altyazıya parantez içinde CHP iliştilerle algı yönetimi yapıldığını net biçimde söylemesi üzerine, program sahibi ardı arkası gelmeyen ve alemleri sersem sanan, “Peki, eyvallah, eyvallah...” tekerlemesiyle aynı teraneyi sürdürdü.

Programı daha fazla izleyemedim ancak şu haberdan gördüğüm kadarıyla, programın sonlarına gelindiğinde bile sunucu, bu teraneden bir milim uzaklaşmayı, azıcık ciddi olmayı ve Türkiye’nin ya da İstanbul’un menfaatini önceleyerek başka türlü birkaç soru sormayı aklından bile geçirmemiş. Bu duruma “Programın 50 dakikası” bitti diye haklı olarak itiraz eden İmamoğlu’na, süre kısıtı olmadığını söylüyor hicap duymadan. İmamoğlu kendisinin bir buçuk saatlik bir süre için programa katılabildiğini, sonsuza kadar vakti olmadığını anlatamıyor.

Yerel seçimlere beş kala gasp edilmiş haber alma hakkımızın ve iletişim özgürlüğümüzün hal-i pürmelâlini görmek isteyen herkes bu programı izlemeli. Ekrem İmamoğlu’nun onda biri kadar sabrınız varsa tabii. Adaletli temsil nosyonu ve etik ilkeler tümünden elden gittiğinde medyada kalan şeyin ne olduğunu anlamaya çalışmalı.

Programın yine de amaç etmediği bir “fazlalık” ürettiğini kabul etmek lazım. Ekrem İmamoğlu, CHP’nin kendisinde nereden ve nasıl bir ışık görek İstanbul için aday gösterdiğini birçoğumuzun anlamadığı biri olarak, hasletlerini güzelce tanıttı bu programda. Sükunetiyle, polemikçiliği küçümsemesiyle, usturuplu tarzıyla ve kendisine sorulmaması gereken soruları elinin tersiyle kibarca iterek iade etmesiyle yaptı.

Bu programı izledikten sonra siz ne yaparsınız bilmiyorum, ben 31 Mart’ta gidip güzel güzel oyumu kullanacağım. Artık böyle bir ihtimal var...

AKP'lilerin saati, hamaseti, hakareti

Seçmen iradesi bu kadar aşağılanabilir mi diye soracağım ki, toplumun neredeyse yarısını temsil eden siyasi partilerin oluşturduğu meşru bir ittifaka, “Zillet ittifakı” demeleri aklıma geliyor. Zillet. Aşağılanmış, hor görülmüş, hastalıklıların ittifakı... “Millet” sözcüğünden dil oyunuyla “zillet” türetenlerin vatan, millet sevdasını da Dr. Bağçalı hesap etsin artık.

SEVİLAY ÇELENK

Bazılarımızın karakteridir. Ne yapsak değişmez. Birileri bir kabahat işlediğinde ya da bir ayıp ortalığa saçıldığında, bunu yapan kişi yerine mahcup oluruz. Daha fazla utandırmamak için başımızı çevirip ortalığa saçılan inci tanelerini ve istiridyeleri görmezden geliriz. Oysa bazı vatan, millet ve de Sakarya sevdalılarının yapıp ettiğinin görmezden gelinecek ya da saklanacak tarafı kalmamıştır. Kendileri de hiçbir yere sığamıyordur artık. Ne beşiğe, ne eşişe...

Buyrun sırasıyla gidelim. Bu hafta olanlara bir bakalım.

AKP Sakarya Milletvekili Kenan Sofuoğlu Tayland'da saatini çaldırması. Önce olabilir, insanlık hali diyorsun. İnsan saatini de çaldırır, parasını da... Fakat minnoşum, havaalanında yüz binlerce liralık saat çaldırmak da nedir, çıkarıp lavaboya mı koydun saati, x-ray cihazından geçerken tepside mi unuttun? Ne yaptın?

Bu saat öyle böyle değil sayın okuyucular; 560 bin TL değerinde bir Hublot marka saat. Kulağa epeyce tıknaz gelse de, marka adı maalesef bu. Yüz binlerce liralık saatler üretip adını Hublot koymak için bu tıknazlığın aileden geliyor olması şart. Başka türlü olmaz. Web sitesine gittim derhal. Evire çevire baktım. Vallahi görkemden yıkılıyor. Zenginliğin bu derecesi korkutucu resmen. Yaratık mısınız, nesiniz? Bir insan bunca parayı nasıl koluna takıp gezer, taktıktan sonra ne hisseder? Hublot'nun web sitesini gezerken sanki Empire State binasının tepesine çıkmışım gibi başım döndü.

Hele Hublot saatleri arasında bir tanesi var ki, adını verip reklamını yapmayayım şimdi ama insan göz kamaşmasından bakamıyor. Altın kasa üzerine dizilmiş elmaslar, elmaslar. Kraliçe Elizabeth'in en gösterişli tacında bu kadar taş yok... Bunlar hep özel edisyon, sınırlı üretim. Neyse, çok da tanımadığım bu sahada top koşturmayı bırakayım. Hublot beni aşılıyor. Sadece tarama faaliyetlerim sırasında "hublot" tıknazlığının aile adından filan gelmediğini, gemi ya da denizaltılarda olan türden küçük yuvarlak pencerelerin "hublot" olarak adlandırıldığını öğrendim. Ay bu muymuş dedim sonra. Bizim banyonun penceresi de bir hublot! Hüblo mu okunuyormuş neymiş. Pehhh.

İşte böyle dolandım durdum zenginin Hublot'sunun sayfasında. Tesadüf bu ya, dün akşam üzeri, ismi lazım olmayan bir markanın mağazasında çok beğendiğim ve yüzde 70 alpaka olduğu iddia edilen yünlü bir mantonun etrafında dönüp durmuştum. Satış görevlisi kredi kartına altı ila sekiz taksit yapılabileceğini, mantoyu kaçırmamam gerektiğini, içinde bir İngilizce öğretmeni kadar asil göründüğümü (!) söyledi. Vallahi aynen böyle söyledi. Dedim ki "İngiliz gibi asil deseniz belki biraz anlayacağım da, İngilizce öğretmeni asaleti ne demek?" Satış görevlisi, "aaa hiç öyle değil, bakın bilhassa büyük şehirlerdeki liselerde görev yapan İngilizce öğretmenleri çok asil bir duruşa sahiptir." Asaletime asalet katma vaadine ve yüzde 70 ucuzlamış olmasına rağmen almadım mantoyu. Ayrıca bu yüzde 70'lik indirim masalına da pek inanmadım. O kadar büyük bir indirime konu olmuş bir ürünün neredeyse bedavaya gelmesi gerekmez miydi? Sınırlı ekonomi bilgim kulağıma bunu fısıldıyordu. Oysa bir Hublot saatinin binde biri fiyatında olsa da, bu manto yine de benim kıymık kadar emekli maaşım yanında neredeyse bir servete denk düşüyordu. Neyse daha da dağılmadan başladığımız Hublot noktasına dönersek, vekil arkadaş 560 bin TL değerinde özel edisyon Hublot takıyormuş. Bundan sonra dilimize, "Hublot takıyor Hublot, Alexander von Humboldt" diye bir tekerleme eklense yeridir.

Haftanın olayları bundan ibaret değildi sayın seyirciler. Üstelik Hublot saatli Kenan Sofuoğlu garibime gelinceye kadar daha neler neler vardı. O hiç değilse beş kez dünya şampiyonu olmuş, kelle koltukta bir motor sporcusu olarak kazanmış bunca parayı. Bugün hangi dünya şampiyonu sporcu deli saatler takıp, deli arabalar kullanmıyor ki? Onun en büyük hatası bu saati kaybettiğini sessiz sedasız kabullenip kendi kendine çare arayacağına, Instagramlarda ağıt yakması, 560 bin TL değerindeki saatin "manevi" değerinden söz etmesi oldu. 560 bin TL'lik maddi kıymet yanında maneviyat biraz komik kaçtı. Demem o ki çok da hırpalamalıyım bu Sofuoğlu'nu.

Bu hafta Erdoğan'ın eski bir miting konuşması da akıl almaz yeni bir olay nedeniyle tekrar gündeme geldi. Bu konuşmasında Erdoğan, "Ağızlarından düşmeyen tek şey var işsizlik işsizlik... Doğru,

işsizlik de var ama sen yüzde 12'yi konuşuyorsun da, yüzde 88 iş sahibi olmayı neden konuşmuyorsun?" demiş. Öyle ya niye konuşmuyorsun? Sayın Cumhurbaşkanımızın rahatlıkla hesabını sorabileceği çok şey var. Hızlı tren kazası oluyor, 50 kişi hayatını maalesef kaybediyor, o 50 kişiyi günlerce konuşuyorsun da aynı güzergahta sağ salim yola devam eden onca insanı niye konuşmuyorsun?

Söz konusu videonun yeniden dolaşıma girmesi de Sabah gazetesi sayesinde olmuş. Zira Sabah, Güldür Güldür şovun bu ve benzeri konuları hicveden "yandaş basın" skecini, "algı yönetimi" diye diline dolamış. Sabah'ta biraz izan olsa "algı yönetimi" lafını milli söz dağarcığından tümüyle sildirir ki, üyesi olduğu yandaş basının en birinci vazifesinin bu olduğunu külliye unutulm. Düpedüz izansızlık, ayrıyeten de pervasızlık...

Haftanın pervasızlıkları bununla bitmedi. Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli Amasya'da partililere seslenirken muhalefet partileri için açık ve seçik biçimde "Adiler!" dedi. "Bu adilere sandıkta gereken cevabı verecek misiniz?" diye sordu. Bu hakaret üzerine başka bir yorum yapamayacağım...

Haftanın esas incileri nedense Gaziantep'te saçıldı. Gaziray test sürüşü sırasında AKP heyetinden biri çevrede toplananlara el sallayıp bir karşılık alamayınca, "Şeyin trene baktığı gibi bakıyorlar" dedi. Konuyla ilişkili olarak, AKP Gaziantep Milletvekili Ahmet Uzer'in açıklaması gecikmedi. Bu sözlerin "Sevinç ve gururun yaşattığı aşırı coşku haliyle" sarf edildiğini, niyetin kötü olmadığını ifade etti.

Gaziantep'te heyecan ve coşkunun verdiği baş dönmesiyle tuhaf dil sürçmeleri de yaşanmış galiba. Her ne kadar birçok yerde video linki kaldırılmış olsa da AKP'nin Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkan Adayı Fatma Şahin'in seçmenlere hitap ederken, "Dağları deliyoruz, Ferhat'ın Şirin'i deldiği gibi" dediği söyleniyor.

Olanlar dil sürçmeleriyle de kalmadı. İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, tarihimizde bakanlık görevi üstlenmiş hiç kimsede benzerini görmediğimiz

bir üslupla, muhalif siyasetçilere, muhalefet partilerine ve partililere hakaret yağdırmaya devam etti. Soylu -belki yine sevinç ve gururun verdiği aşırı coşku haliyle- Beyoğlu Belediye Başkan Adayı Alper Taş'a "Apo'nun uşağı, alçak!" dedi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın ve İçişleri Bakanı Süleyman Soylu'nun "Bunlar alçak, bunlar terörist, bunlar korkak, bunlar yüzsüz, bunlar ateist" hakaretleriyle hedefe aldıkları arasında HDP'liler, CHP'liler, kadınlar, akademisyenler ve akla gelebilecek her türlü muhalefet yine vardı. Muhalif olmak bu korkunç nefret dilinin hedefi olmak için yeterliydi.

HDP'li yurttaşların "HDP'ye oy verenlere değil, HDP'yi yönetenlere terörist diyorum" sözlerinin hiçbir kelimesine razı ya da ikna olması için hiçbir neden yoktu kısacası. Milyonların oy verdiği ve de vermeye devam edeceği siyasetçilere terörist demekle, oy verenlerin kendilerine bunu söylemek arasında bir fark varsa açıklasınlar. Öyle dedim, böyle dedimle olmuyor. Seçmen iradesi bu kadar aşağılanabilir mi diye soracağım ki, toplumun neredeyse yarısını temsil eden siyasi partilerin oluşturduğu meşru bir ittifaka, "Zillet ittifakı" demeleri aklıma geliyor. Zillet. Aşağılanmış, hor görülümüş, hastalıklıların ittifakı... "Millet" sözcüğünden dil oyunuyla "zillet" türetenlerin vatan, millet sevdasını da Dr. Bağçalı hesap etsin artık.

Seçime üç gün kala hamasetin de, hakaretin de dibine vurmuş gibi görünen bir dil sürüyor ve sürüyor AKP'de.

En son Binali Yıldırım rahvan gitmiş, "İstanbul'un geleceği için, evlatlarımızın geleceği için herkesten destek istiyoruz. Buna HDP'ye oy verenler de dahil. Benim dediğim şu: HDP aday göstermediğine göre, HDP'lileri bağlayacak bir şey yok. Pekala beni destekleyebilirler" demiş.

Bu konuşmadaki "dahil" ve "pekâlâ"ya dikkat: "Kürtler dahil pekâlâ..."

Seçime üç gün kala yeterince iyi anlaşıldı mı?

Mesele gırvat mı canım şimdi?

Darbeymiş de, yeniden gönüllere girecekmış de... Hakiki ve hakikatli bir gönül bizimkisi. Limonlu kek değil... Hangi gönüle gireceksin? Üstelik gözünüz kör mü? Gönlümüz bir kuşun kanadında bizim...

SEVİLAY ÇELENK

Buraya perşembe günleri yazmakta bir handikap var. Zira dikkat ediyorum memlekette bütün mühim hadiseler ekseriyetle ya zaten tam o güne denk geliyor ya da cuma ve cumartesi günleri yaşanıyor. Darbe girişimi oluyor, dolar alıp başını gidiyor, hanfendime söyleyim Berat Albayrak Süleyman Soylu'ya omuz atıyor ve de sık sık seçim filan yapıyor. Hâl böyle olunca, en geç çarşamba akşam saatlerinde yazısını gazeteye göndermesi gereken bana da o konuyu yazmak için bir dahaki haftaya kadar beklemek düşüyor. Bu arada da yaşanan olayların etrafına zaten tonlarca söz, resim ve yazı çoktan yığılıvermiş oluyor.

Hâsılı, herkesler meseleleri ıcığı cıçığıyla konuştuktan sonra bana kalan da Dr. Jekyll'in giravattır oluyor. Bu uzun girizgahı beni cıvık sanmayın diye yazıyorum. Demem o ki biraz da perşembe yazma mecburiyetinden dolayı mizaha kaçıyorum. Yoksa cıvıklık tabiatıma Nihat Doğan kadar uzak bir şey. Öyle ki derslerimde filan bir espri yaptığımda öğrenciler kraliçe Elizabeth ciddiyetime bakıp "Yook yapmamıştır, yapmamıştır ya, yanlış anladık herhalde" diye gülümsemekten bile imtina ederdi. Üstelik Allah sizi inandırсын esprilerim hiç de fena olmazdı. Ciddiyete önem veren biri olsam da üzülürdüm bu duruma. Muhreçeliğimin üçüncü yılında bunu da size itiraf etmiş olayım.

Buradan geleceğim yer haftanın mizah olayı tabii. Garantili gülme krizli. Buyrun bakın. Allah'ım yine sandalyeden yere düştüm izlerken. "Sizinki de güzel, giravatınız sizin de çok güzel... Fakat mesele giravat mı canım şimdi, deeg mi?" Yalnız "Sizinki de güzel" diyor önce Dr. Jekyll. Hatta videonun öncesi de var. Az geri gidip gülmeye o noktadan bile başlayabilirsiniz. Muhteremin uzun konuşması giravat latifesiyle taçlanmazdan az evvel, şöyle devam ediyor; "Şimdi herkes kazandığını söylemektedir. Herkes kazandığını söylemesi Türkiye için bir kazançtır. Demek ki siyaseten mağlup olan yok bu ülkede." Ben söyleyince öyle olmuyor ama kendisinden dinlediğinizde çok komik olduğunu kabul edeceksiniz.

Aslında siyaset alanında cereyan eden komik olayların ve esprilerin de bir tarihyazımı olmalı bence. Bir zamanlar, siyaset alanında neye, niçin gülüyorduk bunlar kayıtlara geçmeli. Neden dersiniz, hiç bilmiyorum. Ama gün gelir bir bilen çıkar ve espriler üzerinden bir siyasi tarih yazılır.

Bu söylediğim de o vakit bir anlama kavuşur diye umuyorum.

Yalan değil, bu memleketi neresinden tutsan orasından gülüyorsun. Şimdi bu gülme noktalarını Ruşen Çakır es geçiyor, Kemal Can, Tanıl Bora, Fehim Taştekin, Ümit Kıvanç, hatta görece espritüel olan Aydın Selen es geçiyor. Hiç sektirmeden hepsinin yazdıklarını okur ve varsa bir TV programları dinlerim, severim. Ama erkek yazarlar böyle. Ben de mi es geçeyim? Ben de mi görmezden geleyim? Bu "ben de mi, ben de mi" lafı, bana koca bir üniversitenin köküne kibrit suyu eken bir ibişi de çağrıştırıyor ama çağrış, çağrış nereye kadar? Onu da Dr. Jekyll ile Mr. Hyde'i çağrıştırdığım başka bir yazının arasına sıkıştırırım bir gün. Şimdilik sincaplı kampüsünde eğleşsin, yazıxtır lo... Son demleri ne de olsa...

Ne diyorduk? Mesele giravat mı canım şimdi, deeg mi?

Neymiş, AKP tekrar gönüllere girecekmış. "Bundan sonra o gönüllere biraz zor girersin" der gibiyim. Oysaaa öyle değil Tosyaaa, hiç de öyle değil. Öyle değil Çorum, öyle değil Nuh'un Ankara. Hepimiz Şebinkarahisar keskinliğiyle biliyoruz ki Türkiye enteresan bir ülke (bu arada Şeb ya da Şeb'in Karahisar). İnanın yaşanan bunca hukuksuzluğa, haksızlığa, ekonominin kafa üstü çakılıyormuş gibi görünmesine, hatta emeklilikte yaşa toslamalara rağmen biliyoruz ki AKP isterse gönüllere maalesef tekrar girer. Sözelimi Cumhurbaşkanı, birinci dereceden eşlikçileri yahut damadı, kayda değer bir ağız değişikliği yapsa, hatalarla yüzleşiyor gibi görünse, ertesi güne kalmaz, Ahmet Hakan "AKP çok değişti" diye başlık atar. Akif Beki "kutlu ve mutlu fabrika ayarlarına döndü" der.

Hâsılı çoğumuz biliyoruz ki siyaset hayatına hakim kılınan paçoz dilden birazcık uzaklaşılsa, akıllı olursa, efendi olursa, çok değil altı ay sonra gönlünü, Diyarbakır mahlepli çöreği gibi AKP'ye açanların oranı yüzde 3 artar. Diyarbakır demişken, orada değişen pek bir şey olmaz bu saatten sonra. Çöreginin tarifini verir, yüreğini AKP'ye vermez benim Diyarbakır'ım, güzelim, biricğim, kısa çöpüm... Öyle ya, Gültan Kışanak'dan esirgenen bütçeyi kayyuma yağdırarak Paris'te bile olmayan klimalı, fotoselli cam kabinli otobüs

duraklarıyla her yeri donatan, memleketi çiçeğe böceğe doyurutan kayyumun esamesini okutmadı Diyarbakır. Büyükşehir de, kayyumlara geçmiş bütün ilçeleri de HDP geri aldı. Rüşvetle gönül alınmayacağını haysiyetle öğretti.

Kısacası soru buysa, yani AKP yeniden gönüllere girer mi diye soruluyorsa, bazı gönüllere giremez. Mesela benim gönlüme, yanında Timuçin Esen'le birlikte Sean Penn'i alıp gelse yine de giremez. Adımını atamaz. O ayrı. Ama gireceği gönül de çok olur. Gönül bu... nitekim. Zaten bizim insanımız statükoyu sever. Hem hafızakardır hem muhafazakardır. Karda kışta yeni lider veya yeni parti bakınacağına, yüzde 5 ya da 10'luk bir kesim, gönlünün kilitlediği kapılarını AKP'ye yeniden açar ve içeri alır. Tek göz odasına onunlan sığışır. Kombiden de tasarruf eder.

Ancak ayan beyan görünen o ki AKP'nin ekonomiyi de, dış ve iç politikayı da düze çıkarabilecek bir siyasal dönüşümü gerçekleştirmesinin imkanı yok. Buna en yakın olduğu çözüm süreçlerinde bile bu tür bir dönüşümü tam olarak içselleştirmemiş, toplumun "barışı" benimsemesini sağlayacak politikaları üretmemiş ve barışı kritik kavşaklarda kararlılıkla sahiplenememişti. Barış süreçlerini de AB süreçlerini de neredeyse Diyarbakır'da kayyum aracılığıyla sürdürdüğü "rüşvet" siyaseti gibi tasarlamaktan vazgeçmemişti. Birçok üyesi bu süreçleri büyük ölçüde "bir dava" uğruna içeriye ve dışarıya verilmiş "geçici tavizler" olarak görmüştü.

Geçen 17 yılda AKP'nin en iyi becerdiği şey, esasen AKP'li filan olmayan ve hatta geçmişte AKP'yi çok defa yerden yere vurduğu bilinen birçok ismi "kendi davasına" eklemektir. Kalbi hırçıklı, kompleksli, hınç dolu ve çıkarıcı kim varsa AKP'nin etrafında yuvalandı. Tam da bu yüzden olası bazı gönül yolları da betonla tıkandı. Geçmiş olsun diyor, iç ferahlığıyla yola devam ediyoruz.

Yolumuzda kimler var. Hö hö höyyt İbrahim Karagül! Mavi tikli ofişil Karagül hesabından tamına şunu yazmış.

"İstanbul'da seçimler yeniden yapılmalı!.. 31 Mart'ta Türkiye'ye, seçimler üzerinden açık bir darbe yapıldı. Bu, seçim hilesi ve yolsuzluk değil, çok uluslu bir müdahaledir. Operasyon FETÖ ve kripto PKK'lılar üzerinden yürütüldü.

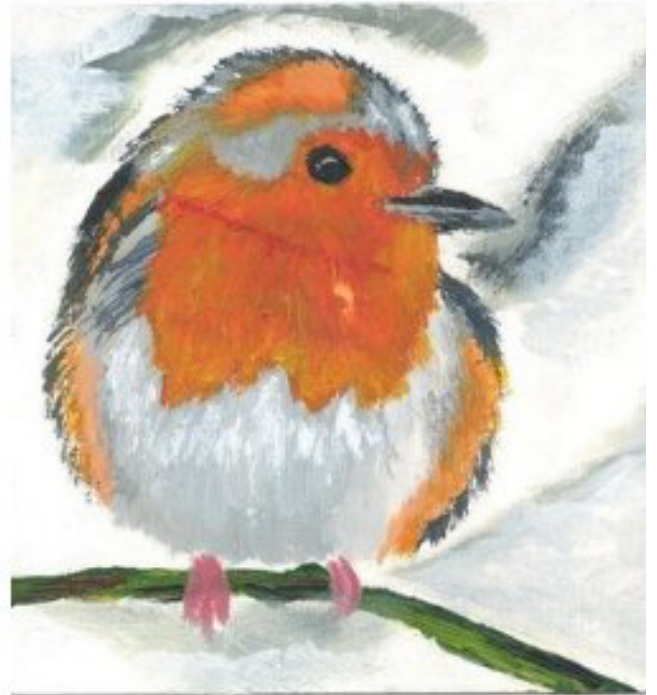
Ama arkasındaki akıl 15 Temmuz aklıdır."

Peki ciğerim, peki ablasının Karagülü, sakın sakin... Biri bu çocuğu "eve" alsın. Kulağına, hişş bi sus! Cumhurbaşkanı, Binali Yıldırım ve hatta Ömer Turan ile Cem Küçük bile bunu söylemiyor desin. Bak sayın Cumhurbaşkanı balkona çıkarak yüzde 52 oy oranıyla kendisine teveccüh gösteren ve AKP'yi birinci parti yapan, zillet kısmından ayıklanmış milletimize teşekkür etti? Ne fetösü, ne ketösü, ne kriptosu? Sen kim..., filan desin.

Ayrıca sizin bu akıllarınız varken, 15 Temmuz akıllarına, kriptolara filan ne hacet? 15 Temmuz aklıymış!

Sırrı Süreyya dememiş, en mülayiminden İdris Baluken dememiş, Aysel Tuğluk dememiş, Gülten Kışanak, Figen Yüksekdağ, Sebahat Tuncel dememiş, Osman Kavala dememiş herkesi içeri tıkmışsın. Hukukçu, gazeteci dememişsin, sivil toplum gönüllüsü, sendikacı dememişsin. Ayşe Düzkana varıncaya dek hak hukuk mücadelesi veren herkesi cezaevine koymuşsun. Füsun Üstel Hocayı ve barış akademisyenlerini teker teker içeri tıkmaya hazırlanıyorsun. Darbeymiş de, yeniden gönüllere girecekmiş de...

Hakiki ve hakikatli bir gönül bizimkisi. Limonlu kek değil... Hangi gönüle gireceksin?

Bir aile ko-medyası: Orada hiç utanan var mı?

Seçim sonucu AKP bakımından tam bir hezimettir. Öyle ya, seçimden tamı tamına üç buçuk ay önce adını sanını Beylikdüzü sakinleri dışında neredeyse hiçbirimizin bilmediği Ekrem İmamoğlu, başbakanlık dahil her göreve getirilmiş Binali Yıldırım'a ve AKP'nin sınırsız imkanlarına karşı yarışıyor ve İstanbul'u alıyor. Aralarındaki fark 15 bin değil sadece bin 500 bile olsa, esasen milyon yazar..

SEVİLAY ÇELENK

AKP siyaseti bir süredir iyiden iyiye belirginleşen bir ahlaki erozyonun üzerine oturuyor. Aşınma tamamlandığı ve başka bir "ahlaki seviyeye" nüzul edildiği için her geçen gün öncekinden beter bir nefret diliyle, hakikatin istismarıyla ve etik sorumsuzlukla karşı karşıya kalıyoruz. Neyse ki bu ülkenin en az yarısını hiçbir şekilde yanlarına çekmeyi başaramıyorlar. Bunca yılın sonunda, ülkenin bütün imkanlarını medyasıyla ve meydanlarıyla tek başına kullanan geniş ittifakın aldığı oy yüzde 51... Dile kolay 17 yıl. Üstelik AKP oyları sadece yüzde 44, ki bunun içinde MHP'nin aday çıkarmadığı yerlerden gelen çok sayıda MHP oyu da var. O halde, keloğlanlara karşı yarışan kralın ordusu olsa

olsa yüzde 40 civarında bir oy almış demektir.

Bu seçim sonucu AKP bakımından tam bir hezimettir. Öyle ya, seçimden tamı tamına üç buçuk ay önce adını sanını Beylikdüzü sakinleri dışında neredeyse hiçbirimizin bilmediği Ekrem İmamoğlu, başbakanlık dahil her göreve getirilmiş Binali Yıldırım'a ve AKP'nin sınırsız imkanlarına karşı yarışıyor ve İstanbul'u alıyor. Aralarındaki fark 15 bin değil sadece bin 500 bile olsa, esasen milyon yazar...

Kayıp sadece İstanbul'da da değil, evvelce dediğim gibi, 17 yıllık bir iktidarın yeryüzündeki ve gök-

yüzündeki bütün olanakları, mahpus Demirtaş'ın ketılına karşı yarışıyor ve birçok yer kaybediliyor. Kısa çöp uzun çöpten hakkını almış görünüyor. Ağaçlarla balıklarla kuşlarla "bizler" amenna.

Bunun yanı sıra seçim sürecinde çok güzel bir tablo da açığa çıktı. Siyasi iktidarın her tür zorbalığına ve irade gasbına karşı sükunetini, demokratik değerlere ve barış içinde birlikte yaşama gayesine bağlılığını sürdüren çok geniş bir kesim var bu ülkede. Bu kesim, hukuk ayaklar altındayken bile hukuk içinde kalmaya azami gayret sarf ediyor. Sosyal medyadaki agresyon düzeyi kimseyi yanıltmasın. Gerçekte durum bu.

Seçimlerden bu yana Türkiye muhalefeti –bütün parçalılığına ve çelişkilerine rağmen, nefret dili karşısındaki duruşuyla- gözüme büyük beyaz bir balina gibi görünüyor. Varlığını sürdürme, hakkını ve hayatını koruma derdindeki Moby Dick... Bütün yaralarıyla yola devam ediyor. Öykü sayesinde biliyoruz ki büyük beyaz balınayı yenmeyi hırs edinen Kaptan Ahablar eninde sonunda bu hırsa yenilir... Kendileriyle birlikte gemileri de felakete sürüklenir. Sorun şu ki aynı gemide olan düşünsün deyip de geçemiyor insan...

Yazımın başlığındaki "Orada hiç utanan var mı?" sorusu, göçük altında kalan medya ve siyaset ortamına yönelttiğim bir soru. Bu soruyu bir iki hafta önceki bir yazımda aralarda bir yerde sorup geçmiştim. Fakat öyle şeyler oldu ki yeniden sormak ve hatta yazı başlığı yapmak gerekti.

Seslendim ve bekledim. Birazcık olsun utanıyor-muş gibi yapan, ahlaktan filan söz eden, an gelir bunların hepsi çok mahcup olunacak birer mevzuu olur; evvel zaman içinde/ kalbur saman ölür / kubbelerde uğuldar bâkî/çeşmelerden akar sinan/ an gelir -lâ ilâhe illallah- kanunî süleyman ölür/ diyen bir iki medya ortamı, bir iki isim var mı filan diye etrafı kolaçan ettim. Maatteessüf hiçbir cevap alamadım. Orada bir utanan yok...

Medya diyemeyiz bunlara. Komedya deriz olsa olsa da haysiyetli bir anlatı türü olarak komedyaya haksızlık olur. Bu yüzden ko-medya biçiminde yazmak ve başka bir anlam atamak şart. Ko-medya. AKP'nin yandaş faaliyetler koordinasyon medyası... Evvelki gün bu ko-medya ailesi –tabii ki hiçbir merkezden talimat almaksızın- toplaşmış, CNN Türk, Hürriyet, Milliyet ve Vatan olarak or-

tak bir tivit atmış, "Ekrem İmamoğlu'nun medyayı tehdidini üzüntüyle takip ediyoruz" demiş!

Peki İmamoğlu tam olarak ne söylemiş? "Rakibimin bana cevabını yayınlıyorlar ama benimkini yayınlamıyorlar, böyle adalet olur mu?" diye sormuş sadece. "Bazı iş insanları var. Onların patronluk yaptıkları kanallarda sesimin kısılmasını, babaları adına, bu ülke için çalışmış insanlar adına üzüntüyle izliyorum. Şahenk ailesine ait NTV'yi, Demirören ailesine ait CNN Türk'ü, Ciner ailesine ait Habertürk'ü uyarıyorum. Ailelerinin bu ülkeye yaptıkları katkılara saygı duyduğum için uyarıyorum. Bu mesele Ekrem İmamoğlu değil memleket meselesidir..." demiş. Gerçekten hepsi bu. Açın linki, konuşmasının tamamına bakın isterseniz.

Tehdidin büyüklüğünü gördünüz mü? Sanırsın ortalığı yıkmış minnoşların İmamoğlu! Fakat Mü-yesser şaka bir yana, nasıl bir suçluluk duygusunu ve nasıl bir korkuyu İmamoğlu'na yansıtıyorlarsa, o içli ve kibarcık eleştirilerini bile ağır tehdit olarak algılıyorlar!

AKP sözcüsü Ömer Çelik imdada yetişmiş hemen. Ne de olsa besi çiftliğinin havuzunda büyüttüler bu medyayı. Özene bezene yetiştirilmiş kültür medyası, kolay mı? Şöyle diyor Çelik: "Bugün CHP'nin İstanbul adayı, çok vahim bir işe imza atarak medya gruplarının sahibi olan aileleri, soyadlarını zikrederek tehdit etmiştir. Bu kadar vahim bir işe nasıl imza atılıyor? (...) Bu insanların büyüklüğü var, çoluk çocukları var, eşleri var, akrabaları var aynı soyadını taşıyan çok sayıda kesim var..." Böyle diyor vallahi. Derhal sermayenin, pardon "aile"nin kutsallığına bağlamış olayı!

Gözlerime kulaklarıma inanamadım. Açıp tekrar tekrar bir İmamoğlu'nu dinledim, bir de bu absürt tehdit iddiasını. Çelik şaka yapıyor sandım. "Şakacı seni" dedim. Sonra İsmail Küçükkaya'nın eline geçmemesine dikkat ederek, "Adam ciddi" mesajı eşliğinde bu konuşmaların linkini sağa sola yolladım... AKP sözcüsü, cem'i cümlemizin beynimizin yerinde kek kalıbı taşıdığımızı düşünerek konuşulanları çarpıtmıyorsa, söylediklerinde ciddiyse ve bu söylediklerine kendi de inanıyorsa Allah yardımcısı olsun. Hiç hayra alamet değil...

Lahavlemi çekip, Habertürk'ten Yeni Şafak'a ve oradan Hürriyet ve Sabah'a dolandım durdum.

Nihal Bengisu Karaca, İstanbul'un kaybına verilen münasebetsiz tepkilerden Erdoğan'ın hoşnut kalmadığını söylüyor ve bu tepkilerin esasen Cumhurbaşkanının çevresinde yuvalanmış pelikan kuşlarından kaynaklandığını ima ediyor. Partili Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın, ağır haksızlık ve hukuksuzluklarla dolu bir seçim süreci geçirmemizdeki payını Erdoğan'ın etrafındaki üj-bej kötü adama dağıtıyor.

AKP'yi seçim sonrasındaki mızıkçılığı nedeniyle hafif hafif eleştiriyormuş gibi görünen Nihal Bengisu Karaca'nın birkaç yazısını okudum. AKP'lilerin artık AKP'den ahlaki tutarlılık vs. beklemediklerine bir kez daha kani oldum. Fakat İmamoğlu'na gelince iş değişiyor. Nihal Hanım sandık meşruiyetinin sarsılmaması gerektiğini söyleyen yazısında, "Bizimkiler" dediği AKP'ye şefkatli cümlelerle bazı eleştiriler getiriyor, "Destuunur, edep var" diye tivitlememek için kendini zor tuttuğunu belirtiyor. Fakat daha beşinci cümlede İmamoğlu'na geçiyor ve ondaki çeşitli kusurları mercek altına alıyor. Buyrun ona da bakın.

İlahi Nihal Bengisu Karaca... Kusur mu şimdi bunlar? CHP'nin epeycedir unutmuş görüldüğü, sürecin kontrolünü ele alma ve moralleri yükseltmeye yönelik stratejik hamleler. Fakat buradan da anlaşılıyor ki İmamoğlu yandaşlar nezdinde "erdem" çitasını oldukça yüksekte tutan bir siyasetçi... Zira kendi cenahlarından artık hiç beklemedikleri edebi ve adabı ondan bekliyorlar. Üstelik biz yaptık ama sen yapma diyorlar. Nihal Bengisu Karaca, İstanbul'un kaybına verilen münasebetsiz tepkilerden Erdoğan'ın hoşnut kalmadığını söylüyor ve bu tepkilerin esasen Cumhurbaşkanının çevresinde yuvalanmış pelikan kuşlarından kaynaklandığını ima ediyor. Partili Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın, ağır haksızlık ve hukuksuzluklarla dolu bir seçim süreci geçirmemizdeki payını Erdoğan'ın etrafındaki üj-bej kötü adama dağıtıyor.

Daha neler neler var. Seçim gününe kadar yeri göğü, "HDP zillet ittifakının üyesidir, bu teröristler CHP ile kol kola yürüyor" çığlıklarıyla inleyen ko-medya ailesi, bu iddiasından ışık hızıyla çark etmiş görünüyor. HDP'nin oylarının gerilemiş olduğunu öyle memnuniyetle yazıyorlar, Kürtlere öyle içten teşekkür ediyorlar ki kulaklarınıza inanamıyorsunuz. Millet ittifakında kurumsal olarak yer almadığı halde HDP'yi ısrarla orada gösteren AKP ko-medyası, seçim bittiğinden bu yana, itti-

fakın ülke genelindeki toplam oy sayısına HDP'yi dahil etmiyor. Etselerdi, Cumhurbaşkanının yüzde 51'ine karşı Millet'in yüzde 41 oyu olduğunu itirafı olurdu. Eşitsizliklerle damgalanmış bir seçim süreci ve AKP'nin uzun iktidar ömrü dikkate alındığında, fark değil hezimet sayılır bu...

HDP ağır oy kaybetmişmiş. Uzayın kurt deliklerinde kaybolan oylardan söz ediyorlar sanki...

Ko-medya'nın en ahlaklı geçinen üyeleri kayyum sisteminin Kürt halkı tarafından benimsendiğini filan söylüyor, şükrediyor! Ahmet Türk gibi bir ismin belediye başkanlığını bile gasp etmiş anti-demokratik bir sistem olduğunu akıllarına bile getirmiyorlar tabii. HDP'nin oylarının Cehape'ye gideceğini ifşa edeceğiz diye ortalığı velveleye veren onlar değildi sanki? AKP nasıl kaybetti onca BB'yi? Hepsi de Brigitte Bardot güzelliğinde... Allah uzun ömürler versin. Yeri gelmişken analım onu da. Ankara BB, İstanbul BB, Adana BB, Mersin BB...

HDP'nin önceki seçime kıyasla eksilmiş görünen 4 milyonun üzerindeki oyunun yüzde 99'u oralara gitti işte. Hangi kayıp? HDP'liler kazansa bile bazı belediyelerin yeniden kayyuma verileceği açık tehdidine boyun eğen kaç il ya da ilçe merkezi var. Kayyumdan sonra AKP'ye geçen kaç yer var elinizde? Şırnak mı? Şırnak'ın dili yok tabii. Buyrun siz konuşun. Ele geniş geniş...

Medya siyaset ko-medyasının son perdesi yine Dr. Jekyll'dan gelsin.

"Usandırdınız artık. Tilkilik tilkilik nereye kadar?"

Dr. Jekyll'ınki müthiş bir yansıtmadır bence. Tilkinin aynasında kendini görme.

Yine kısa yazamadım Müyesser, içim şişmiş...

Murdar neydi?

Seçim ve murdarlık nasıl bir araya gelebiliyordu? Başka bir sözcük mü bulamamıştı? Sanki seçim sonrası muhalefetin değil, AKP'nin yapıp ettiklerinin sakilliğini anlatmak istiyordu Binali Bey. Murdar olan, AKP'nin ve Gargamel'in ulaşamadığı ciğerdi. Binali Bey subliminal bir mesaj veriyordu. Vay lımıne lımıne, sub lımıne, lımıne...

SEVİLAY ÇELENK

AKP, 7 Haziran 2015 seçimleri sonucunda masanın üstüne konulmuş ciğeri Gargamel'e emanet etmişti. Hatırlıyorsunuz değil mi? O seçimde yine ve her zaman olduğu gibi en fazla oyu almalarına rağmen fena kaybetmişlerdi. Bunu herkes görmüştü. Tabiiyatıyan Gargamel de görmüş ve kartlarını masaya açmıştı... Açış o açış. O gün bugündür anamızdan emdiğimiz sütü burnumuzdan getirip Gargamel'e verdiler.

Bir türlü bitmeyen 31 Mart 2019 seçiminin üçüncü haftasına girdiğimiz şu günlerde, bu kez de ciğere "murdar" diyorlar bacım. Ne yapacağız bunlarla?

Seçimler bitemiyor. Bir yandan mazbatayı veri-

yorlar, bir yandan da olağanüstü itirazı dayıyorlar. Hiçbir şeye konsantre olamıyoruz. Japon sudokumuzu çözemiyor, tavlada kapıları alamıyor, Zuhal Topal'la Sofrada programının hakkını veremiyoruz. Bazı bēnamūs'lar bırakmıyor...

Neyse ki Ekrem İmamoğlu mazbatasını aldı... Hayırlı uğurlu olsun İstanbul'a. Şimdi de İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı seçiminin iptali ve yenilenmesi konusunda AKP'nin yaptığı olağanüstü itiraza ilişkin YSK kararı beklenecek. Yeni nesil seçim böyle bir şey. Bitmiyor... Yeni nesil kahve, yeni nesil okul ödevi, yeni nesil soğan derken buna da alıştık.

Neymiş efendim, İstanbul seçimleri murdar olmuşmuş, bu yüzden de iptal edilmesi ve yeni nesil seçmenin yeniden sandık başına gitmesi gerekirmiş.

Bence YSK'dan İstanbul için iptal kararı çıkarsa, yeni seçim meçim yapılmadan direktman Binali Bey'e verilsin şehir. Murdar oluncaya kadar bekletilmesin bu sefer. Sartre Fransadır. Binali Bey İstanbul'dur nitekim. İstanbul'u verelim kendisine, Gargamel'le ve hatta the Nobleman'le birlikte yönetsinler. Bakar mısınız, the Nobleman, Ali Koç'u arayarak İmamoğlu'nun Fenerbahçe – Galatasaray derbisine gitmemesi konusunda uyarı yapıyor! İstanbul'un asayişini de becayişini de sonuna kadar sahipleniyor. Daha ne yapısın?

Ben tam bu satırları yazarken gelen Whatsapp mesajlarından anlıyorum ki, AKP genel başkan yardımcısı Yavuz insan, KHK'luların sandık kurullarında bulunmasından geçtim, bu insanlara oy bile kullandırtmamak gerekir diyormuş! Bu konuyu da "Şimdi tartışmaya açtım, açıyorum" demiş... Sanırsın müzayedede rahmetli nenesinden kalma antika yüzükleri satışa çıkarıyor... Oy hakkımızı onunla tabii ki tartışmayacağız. O insanlardan biri olarak böyle bir tartışmayı kesinlikle reddediyorum.

Fakat bu noktada bazı tespitler yapmak şart: Yavuz hırsız yine ev sahibini bastırıyor. Sorgusuz sualsiz işlerinden ve aşlarından ettikleri, hayatlarını çaldıkları insanların şimdi de "oy hakkı"nı çalmak istiyorlar. Bu konuda şaka maka yapmayacağım.

Görülmemiş bir pespayelik, görülmemiş bir düşkünlük... Çırpındıkça batıyorlar, çamurdan gelenin eninde sonunda çamura yattığını gösteriyorlar. Daha ne diyeyim? Bütün özlü cümlelerimizin, bütün atasözlerimizin hakkını bir batında vermeleri şart mıydı bunların? Yeni nesil aromalı seçmenin masaya koyduğu çigere bu sefer de "murdar" diyorlar pek sevgili okuyucu! Ne acayıpsa, onca uzun atlamaya rağmen bu sefer yetişemediler o çigere.

Bu murdarlık retoriği üzerinde bir parça durmak lazım. Kedi çiger meselesi açık zaten. Birçok kişi söyledi. Kedi erişemediği çigere murdar der... Ama mesele bundan ibaret değil. Nişanyan sözlüğü murdar kelimesini, dinen ve ahlaken kirli olarak tanımlıyor. Murdar'ın "leş, ceset" sözcüğünden evrildiğini belirtiyor. Ayrıyeten Farsça murdan, mîr- "ölmek" fiilinden türetilmiş bir sözcük olduğunu da ekliyor. TDK da ondan aşağı kalmıyor. Kelimenin cenabet anlamını katıyor bu anlamlara. Murdarın aynı zamanda cinsel birleşmeden sonra yıkanmamış kimseyi tarif ettiğini söylüyor. Burası artık insanların özeline girmek olur ki Zuhal Topal'ın yemek programında bile "özele girmemek" diye bir motto var. Lütfen yani. Mahreme saygı esas. Bu anlamın sözlüklerden derhal çıkarılmasını öneriyorum.

AKP üst düzey kadroları bu ergen mızıkçılığıyla seçim sonucuna itiraz ediyor işte. Onlarla aynı dili kullansak, "Murdar sana benzer" deyip geçeriz biz de. Diyarbakırlı ergen çocuklar öyle de demez üstelik, "İkinci sözcüğün başındaki "a" harfinin kafasını eze eze "Murdar aaadındır" derler...

Fakat Binali Bey'in hâli hâl değildi. Seçim sonucuna kendisinin esasen bir itirazı yokmuş ve kaybettiğini ilk günden beri biliyormuş gibiydi. Sanki baskı ve zulüm sonucu ekrana çıktığından, hem nalına hem mihına vuran “murdar” kelimesini özellikle seçmişti. Keser döner sap döner kafaya iner bir sözcüktü bu. Seçimin “murdar” olduğunu söylüyordu.

Seçim ve murdarlık nasıl bir araya gelebiliyordu? Başka bir sözcük mü bulamamıştı? Sanki seçim sonrası muhalefetin değil, AKP'nin yapıp ettiklerinin sakilliğini anlatmak istiyordu Binali Bey. Murdar olan, AKP'nin ve Gargamel'in ulaşamadığı ciğerdi. Binali Bey subliminal bir mesaj veriyordu. Vay limine limine, sub limine, limine... Vallahi bunun böyle olduğu anlaşılırsa, pelikan kuşları Binali Bey'i wasabi sosuna banıp banıp çiğ balık gibi yer. Söyleyeyim ben size.

Ne diyorsunuz, çok mu zorladım Binali Bey'in tavrı koyma kapasitesini? Fakat bir yarış sonucunda kaybedilmiş şeye “murdar” dediğinizde, “Kedi ulaşamadığı ciğere murdar der” sözünü kafanıza yiyeceğinizi bilirsiniz. Binali Bey de bunu pekala bal gibi biliyordur. Ben şahsen güneşli bir günde Ankara Lefkoşa uçuşunu gerçekleştiren bir Boeing'in penceresinden görülen uçsuz bucaksız sema kadar açık bir şekilde bunu anlıyorum. “Bu seçim murdar oldu” dedi. Zaten bunu söylerken de annemin deyişiyle “rengi simsiyah” olmuştu. Bile isteye o kelimeyi seçmişti. Murdar!

Ben başka bir şey demiyorum. Gereğini Hilal Kaplan yapar... Demeye kalmadı. Abdülkadir Selvi, “Bu sözleri duyunca içim cız etti” dedi. Şimdi bunu nasıl anlayacağız? İçi cız etti çünkü o da biliyordu ki Binali Bey kılığına girmiş AKP, koca bir dünyanın gözü önünde bu kez açık ve seçik olarak “Ulaşamadığı ciğere murdar” diyordu. Bu kadarına da içi artık biraz cız etsindi tabii.

Ben sustum...

Biliyorsunuz, bunlar endüljans bile dağıttı fakat yine de olmadı. Oy karşılığında apaçık cennet vaat ettiler! Yine de İstanbul'u kaybettiler. Yeminler ol-

sun ki İstanbul'da değil büyük bir operasyon, değil büyük bir seçim yolsuzluğu, değil usulsüz oy kullanıldığına ilişkin üç çuval belge, usulsüz kullanılmış üç buçuk oya dair ellerinde asma yaprağı gibi bir şey bile olsa, AKP on yedi yıllık bütün ayıplarını, kusurlarını o tek yaprakla örterdi. Öyle bir şey bulsa, yeri göğü inletir, uzayı boydan boya yıkar geçerdi. Mintaksla canım mintaksla. Hepimizi de köpüklerle birlikte, taze keşfedilmiş kara deliğe süpürür atardı.

Kara deliklerde yutulasicilar...

Geçen gün bir tanıdık, yandaş medyada köşe yazan bir enginara bir kafede denk gelmiş. Yan masada oturan bu şahsın yaptığı telefon konuşmasına kulak misafiri olmuş. Bu şahıs telefonun öteki ucundaki kişiye, “Asla vazgeçmek yok, asla. Organize usulsüzlük deyin. Organize, organize, organize. Hep biz çalacak değiliz ya, bu kez de belli ki onlar çaldılar. Çaldılar. Çaldılar. Çaldılar. Sürekli bunu söyleyin. İki günde kendiniz bile inanırsınız. Ben çok inanıyorum şahsen” diyormuş. Konuşma böyleymiş, bir arkadaşın yalancısıyım. Adı geçmeyen bu yazarımız her şeyi çok güzel yalanlıyor, ben yazayım da o gerekirse yalanlasın dedim. Neleri yalanlıyor, bunu mu yalanlamayacak? Peki Binali Bey ne yaptı? Ekranlara çıktı ve “Çaldılar, çaldılar, çaldılar” diyecekken, “Murdar, murdar, murdar” dedi.

Bu çaldılar çığırınmasının anlamını da herkeşler biliyor. Kafayı da bir parça bu kaşar rendeli pişkinlik karşısında yiyoruz tabii. Yenmeyecek gibi değil. Bu yazıyı da kafam epeyce yiyikken yazdım. O yüzden hiçbir sorumluluk kabul etmiyorum.

Biliyorsunuz, AKP'li nüfusun yarısı, 12 yıllık kankalıktan sonra henüz Fetö'yle aralarının bozum bozum bozulduğunu tam olarak idrak edememişken ve de sağda solda hâlâ “camiaylan aramızı bozamazsınız” filan diye dolaşırken, diğer yarısı etrafa, “Fetöcü” diye saldırmaya başlamıştı bile. İnanılır gibi değillerdi. Kişiyi kendilerinden biliyorlardı.

Bu da aynı hesap... Daha ne anlatayım?

HDP'nin yerel seçim politikası neden yanlış?

Bu seçimlerdeki gibi çok kritik önemdeki bir seçimde, HDP sorumluluk gömleğini ortaya atıp, kenarda tırnaklarını kemirerek bunu seyredebilir mi? Buna hakkı var mı?

METİN YEĞİN

Önce tabii ki ilk olarak HDP üzerindeki baskıları, hukuksuz uygulamaları bir tarafa koyuyoruz. Bunların varlığı tartışılmaz bile ancak bu nedenler yanlış bir politik taktik izlemeyi haklı kılmıyor; aksine hiçbir hata yapmamayı zorunlu hale sokuyor.

HDP'nin bu yerel seçimlerdeki ilk hatası, hâlâ diğer partiler gibi 'aday partisi' olma telaşından sıyrılamamış olmasıdır. Şurada seçimlere kaç gün kaldı, HDP'nin nasıl bir belediyececilik yapacağını duyan var mıdır? Benim bildiğim sadece kayyımların kovulacağıdır o kadar. Belki yurt dışında olduğum için ve yoğun bir basın ambargosu olduğundan ama HDP'nin bu yerel seçimlerde nasıl bir belediye yönetimi önerdiğini hiç duymadım.

Bunu bir tarafa koyalım ama aday göstermediği yerlerde hangi adaya vermeye ikna oluyorsa ona oy versin diye bir şey olabilir mi? Bir politik parti seçimlere ilişkin bir politik bir tavırdan vazgeçtiğini söyleyebilir mi? Hele bu seçimlerdeki gibi çok kritik önemdeki bir seçimde, bu sorumluluk gömleğini ortaya atıp, kenarda tırnaklarını kemirerek bunu seyredebilir mi? Buna hakkı var mı?

'Yeni Yaşam' gazetesindeki yazılarımda uzun zamandır bundan söz ediyorum ama olumlu olumsuz hiçbir tepki almadığımdan, benim için şizofrenik bir şeye döndü. Bu yüzden Gazete Duvar'da da yazmak istedim. HDP aday göstermediği yerlerde nasıl bir politika izlemelidir önerisi bu.

Doğrudan, az ama çarpıcı talepler ileri sürmelidir. Benim önerilerim;

1- Bedava toplu ulaşım

2- Çok dilli belediyececilik

3- Herkese ücretsiz kreş ve anaokulu

4- Belediye hizmetleri için taşeron şirketler yerine çalışanların sahibi olduğu 'işçi kooperatifleri'

Hangi aday, HDP'nin adını ansın ya da anmasın, bu ilkeleri uygulayacağı sözü veriyorsa, HDP oylarını ona vereceğini açıklamalıdır.

Bazen muhalefet iktidardan daha da fazla hayatı sürükleyebilir. Bunun tersine örnek, Brezilya'da

Lula 'sol' iktidarının sürekli olarak seçim koalisyonu yaptığı ya da desteğini aldığı sağın politikalarını uygulamak zorunda olmasıdır.

Hepsini olmasa da bunlardan bazılarını yaşama geçirmek zorunda olacaklardır. Sadece muhalefet cephesi değil. İktidar partisi adayları bile açıkça ya da mahcup bir şekilde bunları yapacağını, zaten daha önceden de yapmayı düşündüklerini, hatta kendilerinin de tamamen hemfikir olduklarını söylemek zorunda kalacaktır.

HDP kitlesi genel olarak toplumun en politik kesimini teşkil ettiğinden, bu seçim taktiğinin adayları halkın ihtiyaçlarını çözmeye zorladığını anlayacak, kerhen kullanacağı oyun keyfine varacaktır.

Hiçbir şey olmasa da, ihtiyaçlar üzerinden talepler ileri sürmek, ötekileştirilmiş düşünce, mesela 'bedava toplu ulaşım' talebi karşısında şaşkınlığa düşeceği kesindir. Politik meşruiyet ancak geniş kesimlerin taleplerini ileri sürmekle mümkündür.

Mesela devrimci ve halkçı bir yerel yönetim iddiasında olan Beyoğlu Belediye Başkan adayı Alper Taş, bu ilkelere neden hayır desin ki?

Politik yaşamda kaç kez Türkiye'nin en büyük kentinin yerel yönetiminde bu kadar kilit bir noktada olabilir bir parti?

Seçimden sonra vapurla bedava karşıya geçerken çay içtiğimizde kulaklarınızı çınlatmak dileğiyle...

HDP alıngan olabilir mi?

Belki birçok kişi HDP'nin programında ücretsiz kreş ve anaokulunun olduğunu, kooperatifleri destekleyeceklerini açıkladıklarını bilmeyebilir ama 'çok dilli belediyecilik' ilkesinin HDP programında olmadığı söylenebilir mi? Burada önemli olan HDP'lilerin bunu bilmesi değildir. Bunu bir ön ilke, destekleme koşulu olarak ileri sürmektir.

METİN YEĞİN

“... Çatılardan çığlıklar atıyorum. Elitler, şiişt komşuları uyandıracaksın, diyor ama zaten benim istediğim bu. Onları uyandırmak.” Arundhati Roy

Son yazdığım yazıya ilişkin ses veren herkese çok teşekkürler, şizofrenik bir sanrıdan beni çıkardınız. Aslına bakarsanız bunu pek abarttığım söylemez çünkü 'Yeni Yaşam' gazetesindeki köşemde

son 34 haftanın 32'sinde bu konuya ilişkin yazı yazdım ve bugüne kadar bir tek yazının* dışında hiçbir olumlu ya da olumsuz tepki almayınca, insan kendisini garip hissediyor. 32 hafta, dile kolay, yaklaşık sekiz ay boyunca her hafta 'yerel yönetimler için program üzerine' tartışmamız ve bunu anlatmamız gerektiğini, adayların değil 'cüretli bir yerel yönetim' programının öne çıkarılması-

la ancak geniş bir meşruiyet kazanılabileceğini, sanılanın tam aksine 'kayyım' politikasına karşı tek çarenin, ihtiyaçlar üzerinden meşruiyet alanının genişletilmesi olduğunu, yani bir karşı hegemonya değil, bir alternatif hegemonya inşa edilebilmesi olduğunu iddia ediyorum.

-İsteyenler, daha ayrıntılı olarak benim 'Yeni Yaşam'daki o 'ütopik' (!) yazılara da bakabilir.-

O zaman, bir önceki yazının temel noktasına geri dönelim. Yanlış olduğunu düşündüğüm şey; neden HDP başta İstanbul olmak üzere üç büyük kentin 'büyükşehir belediyesinde' nihayetinde 'ikna olduğunuza oy verin' demekle yetinmektedir?

Bu kadar kilit bir partinin, 'açık bir politik kazanım' elde etmeden bunu yapması yeterli midir?

İlk olarak, bir önceki yazıda eksik anlaşılan bir şeye geri döneyim. HDP'nin bazı büyükşehirlerde aday çıkarmaması yanlış değildir. Tam aksine, mesela özellikle İstanbul, Mersin ve hatta Ankara'da bu HDP'yi kilit parti haline soktuğu için çok doğrudur ama yeterli değildir. Yani aday çıkarmamak, var olan adayları kendi programındaki bazı şeyleri gerçekleştirmeye zorlamaktan vazgeçmek anlamına gelmez. Kilit parti olmak tam da bunu gerektirir. Hele 'önemli olan adaylar değil benim programımdır' diyen bir parti için, iktidarı ve muhalefeti kuyruğundan çekip, sola sürüklemekten daha iyi bir şey var mıdır?

Tartışmada bir adım geri gidersek... Diğer partiler girdikleri ittifakta, bazı yerlerde ortak başkanlık adayları, ortak belediye meclisi, encümen üyelikleri listelerine dahil olarak iktidardan pay almaktadır. HDP ise söz konusu büyükşehirlerde, kilit partiyken, bu konumu nedeniyle, daha çok, daha farklı bir politik kazanım elde etmiş midir? Özellikle muhalefet ile içinde var olan 'seni uzaktan sevmek aşkların en güzel' durumu karşısında, geriye kalan ve zaten doğrusu da bu olan tek şey, az ve temel ilkeler ileri sürerek, özellikle muhalefeti hatta iktidar adaylarını da buna zorlamaktır. Bu uzun zamandır ilk defa, sürekli sağa sürüklenen genel politik alanın yönünü -belki sadece lafta da olsa- ilk defa sola çevirmesini sağlar.

HDP'nin aday göstermediği yerlerde öne çıkardığı tek şey olan 'faşizmi geriletme' ölçütüne gelirse,

bu ona aykırı bir şey değildir. Tam aksine, adaylar üzerine ve gizli anlaşmalar ile değil, politik alanda faşizm ancak ihtiyaçtan doğan cüretli yerel yönetim ilkeleri ile geriletilebilir. Bu hem iktidar hem de muhalefet partilerinin gönlündeki yuva kurmuş 'faşizm' için geçerlidir. Yoksa bir kayyım genelgesine bakar yine her şey. Yani faşizmi engellemek ancak meşruiyet alanını var olmanın dayanılmaz sınırına kadar genişletmekle mümkün olabilir.

Yazıya gelen bir başka, benim için oldukça şaşırtıcı eleştirilerden çoğu, önerdiklerimin zaten HDP programında olduğudur. Tabii ki var. Zaten HDP programında olduğu için, bunlar ya da buna benzer ilkelerin bir seçim koşulu olarak ileri sürülmesini öneriyorum. HDP, programında olmayan bir şeyi, bir kilit parti olarak neden ileri sürsün zaten?* Komik bu.

Mesela 'bedava toplu taşıma', HDP yerel yönetim programının temelinde olan 'ekolojik belediyeçilik' ilkesinin bir parçasıdır. Bizim 6-7 yıl önceden beri ileri sürdüğümüz bir şeydir. Bedava toplu taşıma, büyük kent trafiğini rahatlatacak, yakıt tasarrufu sağlayacak ve çevre kirliliğini azaltacaktır. Ayrıca doğrudan, bütün halkın temel giderlerinden biri olan ulaşım harcamalarını ortadan kaldıracaktır. Bizim bu önerimizden yıllarca sonra, bu günlerde, Almanya'nın birçok şehrinde ekolojik bir önlem olarak uygulanmaya, tartışılmaya başlanmış ve Lüksemburg'da bütün ülkede yaşama geçirilmiştir. Burada akla gelebilecek 'ama Lüksemburg küçük ülke' dudak bükme salvosunu da, bunun Paris belediyesinin gündeminde olduğunu da hatırlatarak savuşturarak.

-Bedava toplu taşımanın maliyetine; hiç geçmediğimiz köprülerinin geçiş ücretlerini ödeyen, hiç inmediğimiz havaalanlarının 'pistindi' parası cebinden çıkan, makam arabalarının çok silindirli karınlarını doyuran İstanbul halkının, her gün kullandığı toplu taşımanın maliyeti için pek itirazı olmayacaktır. Ben zaten kendi arabamı kullanıyorum ve toplu taşıma bedava olsa da inatla kullanacağım diyenler de bir de buna katlanırsın canım.-

Belki birçok kişi HDP'nin programında ücretsiz kreş ve anaokulunun olduğunu, kooperatifleri destekleyeceklerini açıkladıklarını bilmeyebilir ama 'çok dilli belediyeçilik' ilkesinin HDP progra-

mında olmadığı söylenebilir mi? Burada önemli olan HDP'lilerin bunu bilmesi değildir. Bunu bir ön ilke, destekleme koşulu olarak ileri sürmektir. Zorlamaktır. Hiçbir şey olmasa da politik bir meşruiyetin etkisini yaygınlaştırmaktır. Her şey bir yana, iktidarın 'terörist' diye adlandırdığı bir partinin ısrarla neden 'bedava toplu taşıma' istediği sorusudur.

Şurada seçime çok az zaman kaldı ama eğer buna benzer koşullu destek ilkeleri ileri sürülmezse, mesela Türkiye'nin en büyük ve önemli kenti İstanbul'da, bir kilit parti olmanın politik kazanım fırsatı elden uçup gidecektir.

-Mesela daha önce, 7 Haziran sonrası, seçim hükümetinde HDP'li Kalkınma Bakanı, bütün engellere rağmen, kendi yetkisi içinde olan bakanlık yönetmeliği yayınlayarak, ülkenin kalkınması, işsizliği azaltmak için, bütün ülkede günlük mesai saatlerini dört ya da altı saate indirebileceği bir bakanlık yönetmeliği yayınlatabilirdi. Çok muhtemel bu yaşama geçemeyebilirdi ama günlük iş saatleri azaltılarak kalkınabilme, ekonomik krizi aşabilme şansı hâlâ gündemde olurdu ya da bütün işçilerin, işsizlerin, emekçilerin kulaklarında bir HDP politikası olarak çınlar dururdu bu.-

Tekrar sorarsam; HDP'nin İstanbul Büyükşehir'de sessiz kalma ve bu kadar alıngan olma lüksü var mı?

Bu koşullar hiç de ütöpik değildir ve eğer ütöpikse, neden HDP programında vardır? Yoksa eğer bana kalsaydı, en az on yıldır söylediğim gibi, kent topraklarının evsizlere, yani kadınlara dağıtılmasını şart koşardım.

Yani yaşasın 8 Mart...

* Buna ilişkin tek yazı Sayın Türkan Yüksel'den gelmişti.

** Sevgili İrfan Uçar bu yazıdan böyle bir sonuç çıkartılınca, 'Ez nikarim rehetîya xwe mêze bikim- yani

Kayyum zararlısına karşı nasıl korunulur?

İktidar dediğimiz şey zaten polislerin, askerlerin değil, ideolojik hegemonyanın terkisindedir. Bu yüzden, cüret feleğin tekerine çomak sokar. İhtiyaçlar üzerinden cüretli pratik, belediye başkanlarının başının üstünde bir hâle yaratır. Dokunulmaz kılar ya da daha zordur o meleği alt edebilmek.

METİN YEĞİN

Film yeniden başlıyor. Kayyumlar sepetlerini toplayıp evlerine dönerken, koltuklarına son kez hüznü hüznü bir bakış atıp evlerinin yolunu tutuyorlar. İktidara bir telefon kadar yakın bir yerde beklemeye geçeceklerdir. Bu yer, hatta çalacak olan telefon da mutlaka iktidar tarafından verilmiştir. Bu yüzden o telefon etrafında sürekli dönüp duracaklar özellikle ilk günler. Bir sevgili telefonu bekler gibi, telefonun en ufak işareti, sarsıntısı, zil sesi filan ne olsa, mesela bir banka 'kredi kartı istiyor musunuz' diye arasa bile üstüne atlanacaktır.

Ne de olsa bir aşk ilişkisidir bu.

Bu yüzden belediye başkanlarına faydeli bir bilgi vermek istedim; geri dönüş sevdalısı kayyumlara karşı nasıl korunabilirsiniz?

Birincisi, eğer iktidarı üzmemeye çalışırsanız, sizi temin etmeyelim ki hiç işe yaramaz. Çünkü hiçbir belediye başkanı iktidara bir kayyum kadar yakın olamaz. Her şeyi bir yana bırakın, aynı iktidar partisinden istifa ettirilen belediye başkanları bu söylediğimi size zaten kanıtlamış olmalıdır. Kayyumun varlığı iktidara doğrudan, koşulsuz bağlı olduğundan, bundan daha doğal olan bir şey yoktur zaten. Yani iktidara kayyum terbiyesi ve uysallığı ile davranmanız yerinizin garanti olduğu anlamına gelmez.

İkincisi, eğer iktidara alışılmış belediye görünümü verirsiniz, yani mesela asfalt ve yol yapım ihalelerini ya da parka fidan dikelim, kurursa yine dikeriz, ülke ekonomisi kazanır ihalelerini, kendi partinize yakın birilerine ya da mesela şaşırtıcı olarak en düşük teklif verene verirsiniz, yine kayyuma yakalanabilirsiniz. İktidar, müteahhit ve kayyum, üçü bir yerde gibidir. Kahveden arkadaşlırlar, önümüze gelene bir tekme olarak dolaşırlar.

Kayyuma karşı tek çare, ihtiyaçlar üzerinden halkın sorunlarını çözmek için cüretli pratikleridir. Bu yüzden, mesela trafik sorununu çözmek için toplu taşımacılığı bedava yapan bir belediye başkanının yerine kayyum atamak çok zor olur.

İktidar dediğimiz şey zaten polislerin, askerlerin değil, ideolojik hegemonyanın terkisindedir. Bu yüzden, cüret feleğin tekerine çomak sokar.

İhtiyaçlar üzerinden cüretli pratik, belediye başkanlarının başının üstünde bir hâle yaratır. Dokunulmaz kılar ya da daha zordur o meleği alt edebilmek.

Her şeye rağmen kayyum gelse bile gidişi tez olur.

Vız gelir tırıs gider....

Erdoğan'a başkanlık yaramadı

Erdoğan acaba 'keşke başbakan olarak kalsaydım' diye düşünmüyor mudur? Ben olsam düşünürdüm ama ben anlamam hiç başkan değilim ve olmadım, çok şükür...

METİN YEĞİN

Erdoğan neden başkan olmak istedi? Doğrusu bu konuda hiç ikna olamadım. Neredeyse hiçbir zaman -çok şükür- iktidar açısından bakmadım dünyaya ama yukarıdan, yani bir marangoz hatası olarak da olsa şöyle yüksek yüksek tepelerden şöyle meridyen meridyen bakmadığım için belki yanılıyor olabilirim ama bence Erdoğan kendi açısından yanlış yaptı.

Biraz geriye dönelim o zaman. Öncelikle Türkiye uzun zamandır bir 'Başbakan' ülkesiydi. Cumhurbaşkanı -Kenan Evren'den sonra sağı solu cunta dikenleriyle kaplı da olsa- daha çok sembolik bir nitelik taşıyordu. O zaman pratikte Erdoğan Başbakanlığı dönemine bakalım. Kriz içinde -eşiğinde- bir ara Cumhurbaşkanı olan Ahmet Necdet Sezer döneminde, Evren için bezenmiş cunta dikenleriyle Erdoğan Başbakanlığı bazı güçlükler yaşadı. Ancak bu güçlükler daha çok, Ahmet Necdet Sezer'in kişiliğine ilişkin değil, doğrudan klasik devlet refleksi idi. Ayrıca bu klasik refleks Türkiye Cumhuriyeti'nin kendi tarihine özgü bir şey de değildi.

Erdoğan döneminin, devletin yeniden neoliberal inşasının resmi başlangıcı olduğunu söyleyebiliriz. Gerçekte 12 Eylül cuntasıyla, devletle birlikte yeşeren neoliberalizm, Özal'ın koltuk altında büyüyerek iyice semirip, Birinci Erdoğan dönemiyle artık, eski yol arkadaşı 'Klasik devlet'i tasfiyeye giriştiğinden, Ahmet Necdet Sezer'in, Erdoğan'ın başbakanlığına çelme takmasının ana nedeniydi. Bu dönemi başka zaman belki daha ayrıntılı konuşacaksak da bugün söylemek istediğim şey, kısaca, belki Ahmet Necdet Sezer döneminde Erdoğan'ın başkanlık rejimini arzularının mümkün olabileceğidir. Aslında yine çok da mantıklı değildi çünkü mecliste yeterli çoğunluğunuz olduğunda ki bu hiçbir zaman yüzde 50 gibi çılgın bir sayı değildi, istediğiniz şey Cumhurbaşkanının üstünden atlayıp, resmi gazeteyi boyluyordu. Erdoğan Başbakanlığı döneminde çıkan engeller de genellikle zaten böyle aşıldı.

Neoliberal devlet inşasının ilk aşamasından sonra, yani görüntüde tam anlamıyla bir 'Teoliberal' yeni devletin ortaya çıkmasıyla, klasik devlet derin devletin dip köşelerinde kendisini saklamaya başladı. Erdoğan'ın Teoliberal iktidarı, yani söylemde dinsel, gerçekte doğrudan özelleştirmelerle birlikte aynı zamanda emeğin güvencesizleştirildiği, her şeyin satılmasıyla aynı zamanda sendikaların güler yüzlü STK'lar olarak kabul gördüğü, ideolojilerin düşünce kuruluşlarına havale edildiği, özgürlük-

lerin sadece lafta da olsa sağa sola uçtuğu, hatta arada barıştan söz edilen, -tabii ki bir sürü şeyde iki yüzlü ve riyakar ki Teoliberal devlet de bal gibi devlet- liberalleri yetmezlerinden yakalayan bir başbakanlık dönemi bu. Erdoğan Başbakanlığı bu sefer kendi içinden bir cumhurbaşkanı olarak Abdullah Gül'ü seçtiğinde bu zorlukları da pek yaşamadı. Birkaç şey dışında ki bunlar da gizli ya da açık uzlaşmalarla aşıldı.

Yani açıkçası Erdoğan kendisi başbakan, başkası Cumhurbaşkanıyken, çok daha az bir çoğunlukla çocuklar gibi şendi.

Hadi ben iktidarın yüksek koridorlarını bilmiyorum diyelim ve gerçekte o dönemler kendisinin dediği gibi oldukça zorluk çekti diyelim. Peki şimdi mutlu mu? Yani yüzde 51 gibi bir çoğunlukla ite kaka değişen rejim sonrasında, yine yüzde 51 ile devlet başkanı olunca daha mı az kişiye hesap veriyor sanıyorsunuz?

Devlet Bahçeli'nin yüzde 7'si, daha öncekinden çok daha fazla ödün koparmıyor mu? Hadi Bahçeli'nin dediği gibi bu oran iki katı olsun, yine de AKP'nin yüzde 35'inden daha fazla yetkiye ve güce sahip olması, eğer başbakanlık rejimi devam etseydi mümkün olabilir miydi?

Süleyman Soylu'nun simgelediği çizginin iktidarda bu kadar çok payı olması, başbakanlık rejimi olsaydı mümkün olur muydu?

Başkanlık rejimi Doğu Perinçek'i bile, beklentilerle birlikte iktidara taşıdıysa ve buna Erdoğan rejiminin ihtiyacı varsa, bunda bir yanlış hesap yok mu sizce?

Ayrıca tersine bir örnekte, Brezilya'da Lula başkanken, 40 ayrı örgütten meydana gelen PT-İşçi Partisi 13 ayrı partinin koalisyonu ile başkanlığı kazandığında, her şey nihayetinde en azınlık ama en güçlü çıkar birlikteliği olan finans oligarşisinin istediği gibi şekilleniyordu. Yani Lula başkandı ama en güçlü o olmasına rağmen, mesela yüzde 33 ile başbakan olan Erdoğan kadar gücü yoktu. Nihayetinde altından bir taş çekildiğinde yıkıldı Lula başkanlığı.

Erdoğan acaba 'keşke başbakan olarak kalsaydım' diye düşünmüyor mudur?

Ben olsam düşünürdüm ama ben anlamam hiç başkan değilim ve olmadım, çok şükür...